

समाज कल्याण आयुक्तालय,
३, चर्च पथ, महाराष्ट्र राज्य, पुणे ४११ ००१.

दूरध्वनी क्रमांक ०२०-२६१२७५६९ / २६१३७९८६

ई-मेल ई-मेल fs-sw-edu@gov.in

क्र.सकआ/शिक्षण/पर.शिष्य./जाहिरात/२०२५-२६/का-४/ १२३२
प्रति,

पुणे./दिनांक २३/०३/२०२६.

मा. संचालक,
माहिती तंत्रज्ञान संचालनालय,
नविन प्रशासकीय इमारत, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई-३२.

विषय:- जाहिरात शासनाच्या वेबसाईटवर उपलब्ध करून देण्याबाबत...

राज्यातील अनुसूचित जातीच्या मुला-मुलींना परदेशातील शिक्षणासाठी शिष्यवृत्ती योजना-
सन २०२६-२७ साठी निवड.

संदर्भ - १. शासन पत्र क्र.पशियो २०२५/प्र.क्र.२४/शिक्षण-१, दि.२८/०२/२०२६

२. आयुक्तालयाचे पत्र क्र.८३४, दि.५.३.२०२६

३. शासन पत्र क्र. पशियो २०२५/प्र.क्र.२४/शिक्षण-१, दि.१८/०३/२०२६

महोदय,

उपरोक्त सदंर्भीय विषयान्वये राज्यातील अनुसूचित जातीच्या मुला-मुलींना परदेशातील शिक्षणाकरिता शिष्यवृत्ती या योजनेची जाहिरात वृत्तपत्रातील प्रसिध्दीस्तव देण्यात आलेली आहे. सदर जाहिरातील विस्तृत मसुदा, अर्जाचा नमूना, हमीपत्र व बंधपत्र, विद्यापीठाची QSWR-२०० नुसार यादी व संबंधीत शासन निर्णय या पत्रासोबत जोडण्यात येत आहे.

प्रस्तूत जाहिरात महाराष्ट्र शासनाची वेब साईट "www.maharashtra.gov.in" या संकेतस्थळावरील ताज्या घडामोडी या लिंकवर उपलब्ध करून द्यावी .

सहपत्रे:- १. जाहिरातीचा मसुदा.

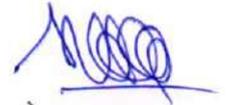
२. अर्जाचा नमूना

३. हमीपत्र व बंधपत्र

४. विद्यापीठाची QSWR-२०० नुसार यादी

५. संबंधीत शासन निर्णय

आपला विश्वासु,

(प्रमोद जाधव)

सह आयुक्त (शिक्षण),
समाज कल्याण आयुक्तालय,
महाराष्ट्र राज्य, पुणे.

प्रतिलिपी माहितीस्तव सविनय सादर.

१.मा. प्रधान सचिव, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२.

प्रत:-माहिती तथा पुढील कार्यवाहीस्तव रवाना.

१. संचालक, महाराष्ट्र कृषी संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, पुणे.

२. संचालक, तंत्र शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई-३२.

३. संचालक, वैद्यकीय शिक्षण व संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई-३२.

४. संचालक, उच्च शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.

यांना कळविण्यात येते की, सदरहु जाहिरात आपले संकेतस्थळ/नोटीस बोर्डावर प्रसिध्दीसाठी देण्यात यावी.

अनुसूचित जातीच्या मुला-मुलींना परदेशात शिक्षणासाठी शिष्यवृत्ती सन २०२६-२०२७ (जाहिरात)

परदेशामध्ये उच्च शिक्षणासाठी प्रवेश मिळालेल्या महाराष्ट्रातील अनुसूचित जाती, नवबौध्द प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांना परदेशामध्ये उच्च शिक्षणासाठी मिळावयाच्या परदेश शिष्यवृत्ती निवडीसाठी सन २०२६-२७ करिता पात्र विद्यार्थ्यांकडून अर्ज मागविण्यात येत आहे.

योजनेच्या अटी व शर्ती

- विद्यार्थी महाराष्ट्राचा रहिवासी असावा. विद्यार्थी अनुसूचित जाती / नवबौध्द घटकातील असावा.
- पदव्युत्तर अभ्यासक्रमासाठी ३५ वर्षे व पीएचडीसाठी ४० वर्षे ही कमाल वयोमर्यादा असेल.
- विद्यार्थ्यांच्या कुटुंबाचे एकत्रित वार्षिक उत्पन्न रु. ८.०० लाखापेक्षा जास्त नसावे. याबाबत सक्षम प्राधिकारी तथा तहसिलदार यांचा उत्पन्नाचा दाखला देण्यात यावा. (विवाहित महिला उमेदवारांनी पतीकडील कुटुंबाचे एकत्रित वार्षिक उत्पन्नाचा दाखला देणे आवश्यक आहे. जर विवाहित महिला उमेदवार विधवा, घटस्फोटीता असून वडीलांकडे वास्तव्यास असल्यास महिला उमेदवाराने वडीलांकडील कुटुंबाच्या उत्पन्नानुसार अर्ज केल्यास तसे कायदेशीर कागदपत्रे सादर करणे आवश्यक आहे.)
- परदेशी शिष्यवृत्ती योजनेअंतर्गत दोन वर्षे (दिनांकानुसार) कालावधीचाच MBA अभ्यासक्रम अनुज्ञेय राहिल. भारतीय आयुर्विज्ञान परीषदेच्या संकेतस्थळावरील MD व MS अभ्यासक्रमच प्रवेशासाठी पात्र असतील.
- शिष्यवृत्ती द्यावयाच्या एकूण जागेपैकी ३०% जागांवर मुलींची गुणवत्तेनुसार निवड करण्यात येईल. जर त्याप्रमाणे मुलींचे प्रवेश अर्ज प्राप्त न झाल्यास त्या जागेवर मुलांची गुणवत्तेनुसार निवड करण्याचे अधिकार निवड समितीला राहतील. पदव्युत्तर पदवी किंवा पदव्युत्तर पदवीका अभ्यासक्रमासाठी पदवी परिक्षेत व पीएचडी साठी पदव्युत्तर परीक्षेत किमान ५५% गुण असणे आवश्यक आहे. परदेशातील शिक्षण संस्था ही जागतिक क्रमवारीत (QS World University Rank) २०० च्या आत असावी.
- तथापी २०० मधील The University of South Wales (UNSW Sydney), Australia हे विद्यापीठ सदरील योजनेतुन वगळण्यात येत आहेत. तसेच परदेशातील विद्यापीठ Third Party Sponsor ग्राह्य धरतात किंवा नाही याची खात्री करण्याची जबाबदारी विद्यार्थ्यांची असेल.
- शासनाने सर्व विभागाच्या परदेश शिष्यवृत्ती योजनेच्या निकषामध्ये समानता आणण्या करिता सर्वकष धोरण ठरविले आहे. त्यामुळे नियोजन विभागाच्या शासन निर्णयानुसार तयार केलेल्या सर्वकष नियमावलीचे सर्व विभागांनी पालन करणे अपेक्षित असल्याने नियोजन विभागाने घेतलेला शासन निर्णय अंतिम असेल. त्यानुषंगाने नमूद करण्यात येते की, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग (बांधकामे) कार्यासनामार्फत दि.३०.१०.२०२३ रोजी या संदर्भात शासन निर्णय निर्गमित करण्यात आला असून त्या संदर्भात दि.१.११.२०२३ रोजी शासन शुध्दीपत्रक निर्गमित केलेले आहे. त्यानुसार नियोजन विभागाच्या शासन निर्णय क्र.सारथी २०२२/प्र.क्र.२८९/का.१४२५-अ दि.२०.७.२०२३ रोजीच्या शासन निर्णयानुसार तयार केलेल्या सर्वकष नियमावलीचे सर्व विभागांनी प्रमाण मानावे. तसेच शासन निर्णय क्र.सान्यावि-२०२४/प्र.क्र.७७/बांधकामे, दि.२५ जूलै, २०२४ अन्वये परदेश शिष्यवृत्ती या योजनेमध्ये आवश्यक समानता आणण्याकरीता सर्वकष धोरण निश्चित केलेली आहे.
- सदर योजनेअंतर्गत लाभ घेवू इच्छित असलेल्या विद्यार्थ्यांस पुढील सत्राचा लाभ मिळण्यासाठी परदेशातील प्रवेश घेतलेल्या अभ्यासक्रमामध्ये प्रत्येक वेळी उत्तीर्ण होणे बंधनकारक असून त्यासाठी शैक्षणिक संस्था/विद्यापीठाचे प्रमाणपत्र, गुणपत्रिका, प्रगती अहवाल प्रत्येक सत्रासाठी किंवा सहा महिन्यासाठी वेळेवर सादर करणे अनिवार्य आहे.
- परिपूर्ण अर्ज व कागदपत्रे सादर करण्याची जबाबदारी अर्जदाराची राहिल. अपूर्ण कागदपत्र असलेल्या अर्जावर कार्यवाही करता येणार नाही. निवड समितीने अपात्र ठरविलेल्या विद्यार्थ्यांना त्रुटी कळविण्यात येणार नाही. सन २०२६-२७ या शैक्षणिक वर्षात परदेशातील विद्यापीठातील प्रवेशपत्र प्राप्त असलेल्या विद्यार्थ्यांना सदरची परदेश शिष्यवृत्तीसाठीचे अर्ज ग्राह्य धरले जातील. त्यापूर्वी परदेशातील विद्यापीठात प्रवेशपत्र प्राप्त असलेल्या विद्यार्थ्यांचे अर्ज सदर शिष्यवृत्तीसाठी अपात्र ठरविले जातील.
- विद्यार्थ्यांने परदेशातील विद्यापीठामध्ये अशा अभ्यासक्रमाची निवड करावी. जेणे करून सदर विद्यार्थ्यांस शिक्षण पूर्ण केल्यानंतर स्वतःच्या कौशल्याच्या आधारे देशांतर्गत रोजगार व स्वयंम रोजगार मिळवता येईल.
- DG Lockar द्वारे कुटुंबातील व्यक्तीची आधारकार्ड व पॅनकार्ड तपासणीसाठी आमची सहमती आहे.
- अटी व शर्ती ह्या सविस्तर जाहिराती प्रमाणे व शासन निर्णयानुसार लागू राहतील.
- सदरील वेबसाईट वरून अर्ज डाऊनलोड करून तो परिपूर्ण व आवश्यक त्या सुस्पष्ट व वाचनीय कागदपत्रासह दिनांक:- १५/५/२०२६ पर्यंत सायंकाळी ६.१५ वाजेपर्यंत <https://fs.maharashtra.gov.in> या वेबसाईट वर ऑनलाईन सादर करावी व त्याची प्रत समाज कल्याण आयुक्तालय, ३ चर्च रोड, पुणे-४११००१ येथे सादर करावा. DG Lockar द्वारे आवश्यकती सर्व कागदपत्रे ऑनलाईन अर्ज भरताना अपलोड करणे बंधनकारक राहिल. सदर जाहिरातीला मुदतवाढ देणे किंवा निकषात बदल करण्याचे अधिकार शासनाकडे असतील. अर्जाचा नमुना व अधिक सविस्तर माहितीसाठी शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावरील ताज्या घडामोडी या लिंकवर जाऊन भेट द्यावी.
- सन २०२६-२७ परदेश शिष्यवृत्तीच्या जाहिरातीमध्ये नमूद अटी शर्तीमध्ये काही बदल झाल्यास या विभागाचा निर्णय अंतिम राहिल.

योजनेतील लाभाचे स्वरूप

- परदेशातील शैक्षणिक संस्थेने पत्रामध्ये नमूद केलेल्या शैक्षणिक कालावधीपासून लागू केलेली संपूर्ण शिक्षण फी, अभ्यासक्रमासाठी नजिकच्या मार्गांनी Economy Class विमान प्रवास भाडे, (परतीच्या प्रवासासह) निर्वाह भत्ता, वैयक्तीक आरोग्य विमा यावरील विद्यार्थ्यांने प्रत्यक्ष केलेला खर्च विहित केलेल्या वित्तीय मर्यादेत अदा करण्यात येईल.
- सर्वसाधारण पदव्युत्तर पदवीसाठी २ वर्षे किंवा प्रत्यक्ष अभ्यासक्रमाचा कालावधी यापेक्षा जो कमी असेल त्या अभ्यासक्रमासाठी नजिकच्या मार्गांनी Economy Class विमान भाडे, परतीच्या भाडयासह, शिक्षण शुल्क, निर्वाह भत्ता, वैयक्तीक आरोग्य विमा यासह शाखा/अभ्यासक्रम निहाय मार्गदर्शक तरतुदीनुसार परदेशी शिष्यवृत्ती अदा करण्यात येईल.
- विद्यार्थ्यांस वार्षिक निर्वाह भत्ता अमेरिका व इतर राष्ट्रांसाठी USD१५४००० तर युकेसाठी GBP९९०० इतक्या रकमेच्या मर्यादेत निर्वाह भत्ता संबंधित विद्यार्थ्यांच्या परदेशातील वैयक्तीक खात्यामध्ये जमा केला जाईल.
- विद्यार्थ्यांला आवश्यक ती क्रमिक पुस्तके, वहया व स्टेशनरी, प्रबंध अहवाल तयार करणे, टायपिंग व बायडिंग, स्थानिक भेटी व इतर अभ्यास सहली प्रवास खर्च, प्रबंधनासाठी आवश्यक खर्च, इतर प्रासंगिक खर्च. इत्यादी करिता युएसए व इतर देशासाठी १५०० युएस डॉलर आणि युकेसाठी ११०० जीबीपी इतका आकस्मिक खर्च म्हणून प्रत्येक वर्षी देण्यात येतील.

(दिपा मुधोळ-मुंडे)

आयुक्त, समाज कल्याण,
महाराष्ट्र राज्य, पुणे.

स्थळ पुणे :

दिनांक : /०३/२०२६

महाराष्ट्र शासन

सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग

समाज कल्याण आयुक्तालय, ३, चर्च रोड, पुणे- ४११ ००१.

दूरध्वनी क्रमांक ०२०-२६१३७९८६/२६१२७५६९

ई-मेल-fs-sw-edu@gov.in

अनुसूचित जातीच्या मुला-मुलींना परदेशात विशेष अध्ययन करण्यासाठी राजर्षी शाहु महाराज शिष्यवृत्ती योजनेअंतर्गत शिष्यवृत्ती निवडीसाठी सन २०२६-२०२७ करिता पात्र विद्यार्थ्यांकडून अर्ज मागविण्यात येत आहेत.

“सविस्तर माहिती”

महाराष्ट्र शासनाच्या सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभागामार्फत प्रतीवर्षी अनुसूचित जाती, नवबौध्द प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांना परदेशामध्ये विशेष अध्ययन करण्यासाठी प्रवेश घेतलेल्या विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्ती प्रदान करण्यात येते. तसेच नजिकच्या काळात योजने अंतर्गत पालकांच्या कुटूंबाच्या उत्पन्न मर्यादेत तसेच जागांमध्ये वाढ झाल्यास त्यानुसार जाहिरातीमध्ये आवश्यक ते बदल करण्याचे, सुधारणा करण्याचे व फेरअर्ज मागविण्याचे अधिकार शासन राखून ठेवीत आहे सन २०२६-२७ या शैक्षणिक वर्षाकरिता पात्र विद्यार्थ्यांकडून परदेश शिष्यवृत्तीसाठी अर्ज मागविण्यात येत आहेत. सदरचा अर्ज ऑनलाईन सादर करावा व त्याची प्रत पोस्टाने किंवा समक्ष समाज कल्याण आयुक्तालय ,३, चर्च रोड,पुणे-४११ ००१ येथे सादर करावा.

योजनेचे नांव :-

अनुसूचित जातीच्या मुला-मुलींना परदेशात विशेष अध्ययन करण्यासाठी राजर्षी शाहु महाराज शिष्यवृत्ती योजना.

योजनेचा उद्देश :-

अनुसूचित जातीच्या प्रवर्गातील मुला-मुलींना परदेशात पदव्युत्तर पदवी, पदव्युत्तर पदविका आणि संशोधनात्मक अभ्यासक्रमाचे (पी.एच.डी.) विशेष अध्ययन करण्यासाठी आर्थिक मदत देणे.

योजनेची व्याप्ती :-

महाराष्ट्रातील अनुसूचित जातीच्या प्रवर्गातील पदव्युत्तर पदवी आणि पी.एच.डी.साठी अद्ययावत QS World University Ranking २०० च्या आतील परदेशातील शैक्षणिक संस्थेमध्ये प्रवेश घेणाऱ्या ७५ विद्यार्थ्यांना ही शिष्यवृत्ती मंजूर करण्यात येईल.

शासनाने सर्व विभागाच्या परदेश शिष्यवृत्ती योजनेच्या निकषामध्ये समानता आणण्या करीता सर्वकष धोरण ठरविले आहे. त्यामुळे नियोजन विभागाच्या शासन निर्णयानुसार तयार केलेल्या सर्वकष नियमावलीचे सर्व विभागांनी पालन करणे अपेक्षित असल्याने नियोजन विभागाने घेतलेला शासन निर्णय अंतिम असेल.

योजनेच्या अटी व शर्ती :-

१. विद्यार्थी अनुसूचित जाती, नवबौध्द समाजातील महाराष्ट्र राज्याचा रहिवासी असावा.
२. विद्यार्थ्यांना परदेशातील अद्ययावत QS World University Ranking २०० च्या आत असलेल्या शैक्षणिक संस्था / विद्यापीठामध्ये प्रवेश मिळालेला असावा. (सोबत QS World

Ranking ची यादी जोडलेली आहे.) तथापी The University of South Wales (UNSW Sydney), Australia हे विद्यापीठ सदर योजनेतून लाभार्थ्यांसाठी वगळण्यात येत आहे. परदेशातील विद्यापीठ महाराष्ट्र शासनाचा प्रायोजक म्हणून स्विकार करण्यास तयार आहेत की नाही याची खात्री विद्यार्थ्यांने अगोदर करून घ्यावी. निवडीनंतर परदेशातील विद्यापीठ महाराष्ट्र शासनाचे प्रायोजकत्व स्विकारत नसल्यास विद्यापीठ बदल करून दिला जाणार नाही.

३. परदेशातील विद्यापीठ / शैक्षणिक संस्थांमध्ये प्रवेश घेणारा विद्यार्थी हा पुर्णवेळ विद्यार्थी म्हणून प्रवेशित असावा.
४. Executive पदव्युत्तर पदवी किंवा Executive पदव्युत्तर पदवीका व अर्धवेळ अभ्यासक्रमास प्रवेशित विद्यार्थी या योजनेसाठी पात्र असणार नाहीत.
५. प्रवेशित अभ्यासक्रमासाठी अर्ज करतांना नमुद केलेल्या विहित कालावधीत अभ्यासक्रम पुर्ण करणे विद्यार्थ्यांवर बंधनकारक असेल. अभ्यासक्रम पुर्ण करण्यासाठी मुदतवाढ मान्य केली जाणार नाही.
६. विद्यार्थ्यांने पदव्युत्तर अभ्यासक्रमासाठी अर्ज करताना पीएचडी अभ्यासक्रमासाठी अर्ज करताना, पीएचडीसाठी यापूर्वी इतर कोणत्याही राज्य शासनाची अथवा केंद्र शासनाची परदेशी शिष्यवृत्ती घेतलेली नसावी. तसेच त्यांने अन्य प्रशासनिक विभागाच्या परदेशी शिष्यवृत्तीच्या योजनेसाठी अर्ज केलेला नसावा.
७. सन २०२६-२७ या शैक्षणिक वर्षात परदेशातील विद्यापीठातील प्रवेशपत्र प्राप्त असलेल्या विद्यार्थ्यांना सदरची परदेश शिष्यवृत्तीसाठीचे अर्ज ग्राह्य धरले जातील. त्यापूर्वी परदेशातील विद्यापीठात प्रवेशपत्र प्राप्त असलेल्या विद्यार्थ्यांचे अर्ज सदर शिष्यवृत्तीसाठी अपात्र ठरविले जातील.
८. विद्यार्थ्यांने परदेशातील विद्यापीठामध्ये अशा अभ्यासक्रमाची निवड करावी. जेणे करून सदर विद्यार्थ्यांस शिक्षण पूर्ण केल्यानंतर स्वतःच्या कौशल्याच्या आधारे देशातर्गत रोजगार व स्वयंम रोजगार मिळवता येईल.

वयोमर्यादा :-

जाहिरात प्रसिध्द झालेल्या महिन्याच्या पहिल्या तारखेस पदव्युत्तर पदवीसाठी उमेदवारांचे वय ३५ वर्षा पेक्षा जास्त नसावे. तर पीएचडीच्या विद्यार्थ्यांसाठी वयोमर्यादा ४० वर्षापेक्षा जास्त नसावे. (दिनांक १ मे, २०२६ रोजीचे संभाव्य वय)

उत्पन्न मर्यादा :-

१. या योजनेतर्गत लाभ घेण्यासाठी विद्यार्थ्यांच्या पालकांच्या/कुटुंबाचे व विद्यार्थी नोकरी करीत असल्यास त्याचे स्वतःचे उत्पन्न धरून कुटुंबातील सर्व सदस्यांचे सर्व मार्गांनी मिळणारे मागील आर्थिक वर्षातील वार्षिक उत्पन्न रु ८.०० लाखापेक्षा जास्त नसावे.
२. सर्व विद्यार्थ्यांसाठी सक्षम प्राधिकारी (तहसिलदार) यांच्याकडील मागील आर्थिक वर्षाचे कुटुंबातील सर्व सदस्यांचे, सर्व मार्गांनी मिळणाऱ्या उत्पन्नाचे प्रमाणपत्र सादर करणे आवश्यक राहिल.
३. विद्यार्थ्यांच्या कुटुंबाचे एकत्रित वार्षिक उत्पन्न रु. ८.०० लाखापेक्षा जास्त नसावे. (विवाहित महिला उमेदवारांनी सक्षम प्राधिकाऱ्याचा (तहसिलदाराचा) पतीकडील कुटुंबाचे एकत्रीत वार्षिक उत्पन्नाचा दाखला देणे आवश्यक आहे. जर विवाहित महिला उमेदवार विधवा,

घटस्फोटीता असून वडोलाकडे वास्तव्यास असल्यास माहेला उमेदवाराने वडोलाकडील कुटुंबाच्या उत्पन्नानुसार अर्ज केल्यास तशी कायदेशीर कागदपत्रे सादर करणे आवश्यक आहे.)

४. सदर प्रक्रियेतर्गत अर्ज भरण्याची अंतिम तारीख ही १५ मे, २०२६ असल्याने विद्यार्थ्यांच्या कुटुंबाचे उत्पन्नासाठी आर्थिक वर्ष सन २०२४-२५ चा दाखला तात्पुरता ग्राह्य धरण्यात येईल. त्याचबरोबर सोबत विद्यार्थ्यांने सन २०२५-२६ या आर्थिक वर्षात त्यांच्या कुटुंबाचे उत्पन्न योजनेच्या निकषात नमूद केल्याप्रमाणे (रु.८.०० लाख मर्यादेच्या आत) उत्पन्नाचा दाखला देणे बंधनकारक असेल याची जाणीव असल्याबाबत शपथपत्र देणे आवश्यक राहिल
५. मात्र, अंतिम निवडीच्या अनुषंगाने गृहचौकशी दरम्यान त्याने सन २०२५-२६ चा एकत्रित कुटुंबाचा सक्षम प्राधिकार्याचा उत्पन्नाचा दाखल देणे बंधनकारक राहिल. सन २०२५-२६ चा उत्पन्न दाखला मिळण्यासाठी विद्यार्थ्यांचे कुटुंब प्रमुखाने दि.०१ एप्रिल, २०२६ नंतर तातडीने तहसिलदार तथा सक्षम प्राधिकारी यांचेकडे अर्ज सादर करावा.

शैक्षणिक अर्हता :-

१. परदेशातील पदव्युत्तर पदवी किंवा पदव्युत्तर पदवीका अभ्यासक्रमासाठी प्रवेश घेतलेल्या विद्यार्थ्यांने भारतातील मान्यताप्राप्त विद्यापीठांमधून किमान ५५% गुणांसहित पदवी परिक्षा उत्तीर्ण केलेली असावी.
२. पीएचडी अभ्यासक्रमासाठी प्रवेश घेतलेल्या विद्यार्थ्यांने भारतातील मान्यताप्राप्त विद्यापीठांमधून किमान ५५% गुणांसहित पदव्युत्तर पदवी परिक्षा उत्तीर्ण केलेली असावी.
३. ही पदवी किंवा पदव्युत्तर पदवी अभ्यासक्रम त्याने अर्जाच्या दिनांकाला उत्तीर्ण केलेला असावा.

अभ्यासक्रमाचा कालावधी :-

१. पीएचडीसाठी ४ वर्षे किंवा प्रत्यक्ष अभ्यासक्रमाचा कालावधी यापेक्षा कमी असेल तो.
२. पदव्युत्तर पदवी २ वर्षे किंवा प्रत्यक्ष अभ्यासक्रमाचा कालावधी यापेक्षा कमी असेल तो.
३. पदव्युत्तर पदवीका १ वर्षे किंवा प्रत्यक्ष अभ्यासक्रमाचा कालावधी यापेक्षा कमी असलेला प्रत्यक्ष कालावधी.
४. परदेशी शिष्यवृत्ती योजनेअंतर्गत दोन वर्षे (दिनांकानुसार) कालावधीचाच MBA /Management अभ्यासक्रम अनुज्ञेय राहिल. भारतीय आयुर्विज्ञान परीषदेच्या संकेतस्थळावरील MD व MS अभ्यासक्रमच प्रवेशासाठी पात्र असतील.

एकाच कुटुंबातील कमाल पात्रता धारक :-

१. परदेशी शिष्यवृत्ती योजनेचा लाभ एका विद्यार्थ्यांस फक्त एकदाच घेता येईल. मात्र, या योजनेअंतर्गत पदव्युत्तर पदवीचा अभ्यास सुरु असतांना त्या विद्यार्थ्यांस डॉक्टरेट पदवी (पीएच.डी) साठी शासन निर्णयात अंतर्भूत विषयांत दर्जावाढ करण्याची संधी मिळाल्यास सदर विद्यार्थी याच योजनेअंतर्गत पुढील अभ्यासक्रमासाठी लाभ घेण्यास पात्र असेल. त्यासाठी विद्यार्थ्यांने निवड समिती/ शासनास रितसर अर्ज करून मान्यता घेणे बंधनकारक राहिल. अशा प्रकरणात संबंधीत शैक्षणिक संस्थेची जागतिक क्रमवारी (QS World Ranking) त्यावेळी लागू असलेल्या शासन

निर्णयाच्या मर्यादेत असणे आवश्यक आहे. मात्र अशा प्रकरणात विद्यार्थ्यांस मिळणारा एकूण लाभाचा कालावधी त्यावेळी लागू असलेल्या शासन निर्णयाच्या मर्यादेतच दिला जाईल. उदा. विद्यार्थ्यांने दोन वर्षांचा पदव्युत्तर अभ्यासक्रम करतांना डॉक्टरेट (पीएच.डी) करण्यासाठी परदेशी शैक्षणिक संस्थेत दर्जावाढ प्राप्त केली तर त्या विद्यार्थ्यांला शासनाने विहित प्रक्रियेद्वारे मान्यता दिल्यास त्यानंतरच्या पुढील दोन वर्षांसाठी शासन निर्णयातील नमूद सर्व लाभ घेता येतील. या कालावधी नंतर होणारा संपूर्ण खर्च मात्र विद्यार्थ्यांला करावा लागेल.

२. एकाच कुटुंबातील जास्तीत जास्त दोन मुलांना परदेश शिष्यवृत्तीचा लाभ देता येईल त्यापेक्षा जास्त मुलांना परदेश शिष्यवृत्ती लागू राहणार नाही. यासाठी पालकांनी आणि विद्यार्थ्यांनी तसे प्रतिज्ञापत्र करून देणे बंधनकारक असेल.

३. एका वर्षाच्या प्रवेश प्रक्रियेत एका कुटुंबातील दोन पाल्यांचा समावेश असल्यास प्रवेश प्रक्रियेच्या अंतिम फेरीत जागा रिक्त राहिल्यास एका कुटुंबातील दुसऱ्या पाल्यास लाभ देण्यात येईल.

अर्ज करण्यासाठी अनिवार्य अटी :-

१. नोकरीमध्ये असलेल्या उमेदवाराने तो जेथे नोकरी करतो त्या यंत्रणेचे (Organization/ Employer) ना हरकत प्रमाणपत्र दाखल करणे अनिवार्य आहे. नोकरी करणाऱ्या उमेदवाराने सर्व प्रशासकीय बाबी उदा. रजा, वेतन आणि इतर सेवेच्या बाबी या स्वतः प्रत्यक्षपणे निराकरीत करावयाच्या आहेत. याबाबत कोणत्याही प्रकारची सवलत शासनाकडून मिळणार नाही.
२. नोकरी करणाऱ्या उमेदवाराने सर्व प्रशासकीय बाबी उदा. रजा, वेतन आणि इतर सेवेच्या बाबी या स्वतः प्रत्यक्षपणे निराकरीत करावयाच्या आहेत. याबाबत कोणत्याही प्रकारची सवलत शासनाकडून मिळणार नाही.
३. विद्यार्थ्यांने २ जामीनदार देणे बंधनकारक असेल. प्रत्येक जामीनदाराने स्वतंत्र (Surety Bond) करून देणे बंधनकारक असेल.
४. अर्ज करणाऱ्या विद्यार्थ्यांचे स्वास्थ्य चांगले असले पाहिजे. त्याकरिता त्याने नोंदणीकृत वैद्यकीय अधिकाऱ्याने दिलेले प्रमाणपत्र सादर करणे बंधनकारक राहिल. (सोबत नमूना संलग्न)
५. विद्यार्थी शिक्षणासाठी आवश्यक असलेला कालावधी किंवा शिक्षण त्यापुर्वी पूर्ण झाल्यास जो कालावधी लागेल या दोघांपैकी जो कमी आहे त्या कालावधी पुरतेच परदेशात राहण्याचे बंधपत्र Bond राज्य शासनास तसेच परदेशातील भारतीय दुतावासास लिहून द्यावे लागेल. या आवश्यक कालावधी पेक्षा जास्त कालावधी करीता परदेशात राहण्यास विद्यार्थ्यांस परवानगी मिळणार नाही.
६. उमेदवारास/विद्यार्थ्यांस शासनाने विहित करून दिलेल्या नमुन्यात Record Release Consent Form हा अभ्यासक्रमास प्रवेश घेतल्यावर द्यावा लागेल.
७. परदेशी विद्यापीठामध्ये प्रवेश घेणेसाठी स्वतः प्रयत्न करावा लागेल. त्यासाठी आवश्यक त्या सर्व पात्रता परिक्षा (उदा. GRE /TOFEL /IELTS इत्यादी) आवश्यक परिक्षा उत्तीर्ण होण्याचे बंधन असल्यास विद्यार्थ्यांनी ते मुदतीत पूर्ण केले असले पाहिजे.
८. ज्या विद्यार्थ्यांना परदेशी शैक्षणिक संस्थांकडून Unconditional offer Letter मिळालेले

असेल त्यानाच ही शिष्यवृत्ती अनुज्ञेय राहिल. (QSWR २०० परदेशी विद्यापीठामध्ये प्रवेश घेतलेल्या अनुसूचित जातीच्या विद्यार्थ्यांना विविध अभ्यासक्रमांसाठी सामाजिक न्याय विभागामार्फत शिष्यवृत्ती देण्यात येते. प्रत्येक विद्यापीठाचे आपआपले नियम आणि कायदे असतात. शिष्यवृत्तीसाठी प्राप्त अर्जाची छाननी करताना या विभागामार्फत केवळ विद्यापीठाने ऑफर लेटर बिनशर्त असल्याची खात्री करण्यात येते. ऑफर लेटरमध्ये नमूद केलेल्या सविस्तर अटींशी त्याचा काहीही संबंध नसल्याने सदर अटींची पडताळणी करण्यात येत नाही. ऑफर लेटरमधील अटींबाबत विद्यापीठाशी संवाद साधणे आणि त्यांचे निराकरण / समाधान करणे ही संबंधीत विद्यार्थ्यांची जबाबदारी आहे. ज्या विद्यापीठाच्या ऑफर लेटरमध्ये (Unconditional) शब्द नसेल अशा विद्यापीठाचे Unconditional offer असल्याचे पत्र/ईमेल पुरावा म्हणून सोबत जोडावा.

९. विवाहित उमेदवाराची पत्नी/पती व मुले यांना परदेशामध्ये सोबत घेवून जाण्यासाठी कोणत्याही प्रकारचे सहाय्य दिले जाणार नाही. त्यासाठी पासपोर्ट मिळविणे, व्हिसा मिळविणे आर्थिक तरतुद करणे, परदेशातील निवास व दैनंदिन खर्चाची व्यवस्था करणेही उमेदवाराची वैयक्तिक जबाबदारी असेल.
१०. पात्र विद्यार्थ्यांने Non Judicial Stamp Paper वर Public Notary समोर विहित नमुन्यातील प्रतिज्ञापत्र लिहून देणे बंधनकारक असेल.
- ११ (अ) अचानक उद्ध्वलेल्या परिस्थितीमध्ये, परदेशामध्ये शिक्षण घेत असतांना विद्यार्थ्यांस भारतामध्ये यावयाचे असल्यास त्यासाठी त्यांचे संबंधीत शैक्षणिक संस्था आणि समाज कल्याण आयुक्तालयाची पुर्वपरवानगी घेणे बंधनकारक असेल आणि याबाबतची माहिती संबंधीत विद्यार्थी भारतीय दुतावासास कळवतील.
- (ब) जेवढ्या कालावधीमध्ये परदेशातील शैक्षणिक संस्थेमधून विद्यार्थी दुर असेल तेवढ्या कालावधीचा कोणताही खर्च त्यास अनुज्ञेय होणार नाही. तथापि, तो पुन्हा त्याच शैक्षणिक संस्थेस त्याच अभ्यासक्रमाचे पुढील शिक्षण पुर्ण करण्यासाठी हजर झालेल्या दिवसापासून त्यास देय लाभ अनुज्ञेय होतील.
- (क) अशा परिस्थितीत विद्यार्थ्यांने परत त्याच परदेशी शिक्षण संस्थेमध्ये हजर न होता शिक्षण अर्धवट सोडल्यास त्यास अदा करण्यात आलेले शिक्षण शुल्क, परिक्षा शुल्क, इतर शुल्क व निर्वाह भत्याची व्याजासह वसूली करण्यात येईल, याबाबतचे लेखी हमीपत्र विद्यार्थ्यांस द्यावे लागेल.
१२. पासपोर्ट, व्हिसा मिळविण्याची जबाबदारी विद्यार्थ्यांची असेल.
१३. उमेदवारास /विद्यार्थ्यांना केवळ ज्या शैक्षणिक संस्थेमध्ये, ज्या अभ्यासक्रमासाठी प्रवेश मिळालेला आहे व शिष्यवृत्ती मिळाली आहे त्याच कारणासाठी व्हिसा घेणे बंधनकारक राहिल.
१४. निवड झालेल्या विद्यार्थ्यांस मागणी केल्यानुसार आवश्यक ती कागदपत्रे सादर करणे व आवश्यक ते करारनामा देणे बंधनकारक असेल.
१५. निवड झालेल्या विद्यार्थ्यांस त्याच्या शैक्षणिक कालावधीमध्ये जास्तीची रक्कम अदा झाली असल्यास त्याची परतफेड करणे विद्यार्थ्यांवर बंधनकारक असेल. अथवा ती वसूल

करणेबाबत प्रचालित कायदे व नियमानुसार कायवाही करण्यात येईल, याबाबतचे हमीपत्र देणे बंधनकारक असेल.

१६. सदर शिष्यवृत्तीबाबत महाराष्ट्र शासनाने सर्वकष धोरणानुसार घेतलेला निर्णय अंतिम राहिल.

उमेदवार/विद्यार्थ्यास मिळणारे लाभ :-

परदेशी शिष्यवृत्ती मंजूर करण्यात आलेल्या विद्यार्थ्यास खालील लाभ देण्यात येतील.

१. परदेशातील शैक्षणिक संस्थेने पत्रामध्ये नमूद केलेल्या शैक्षणिक कालावधीपासून लागू केलेली शिक्षण फी, अभ्यासक्रमासाठी नजीकच्या मार्गानी इकॉनामी क्लास विमान प्रवास भाडे (परतीच्या प्रवासासह) निर्वाह भत्ता (विहित मर्यादेत), वैयक्तिक आरोग्य विमा इ. खर्च मंजूर करण्यात येईल.
२. सर्वसाधारण पदव्युत्तर पदवीसाठी २ वर्ष किंवा प्रत्यक्ष अभ्यासक्रमाचा कालावधी यापेक्षा जो कमी असेल व पदव्युत्तर पदविकासाठी १ वर्ष किंवा प्रत्यक्ष अभ्यासक्रमाचा कालावधी यापेक्षा जो कमी असेल त्या कालावधीसाठी तर पीएचडीसाठी ४ वर्ष किंवा प्रत्यक्ष अभ्यासक्रमाचा कालावधी यापेक्षा जो कमी असेल त्यासाठी शाखा/अभ्यासक्रम निहाय मार्गदर्शक तरतूदीनुसार परदेशी शिष्यवृत्ती अदा करण्यात येईल.
३. प्रवेश घेतलेल्या संबंधित शैक्षणिक संस्थेने ठरवून दिलेल्या अथवा भारत सरकारच्या DOPT विभागाने विदेशी शिष्यवृत्तीसाठी ठरवून दिलेल्या दराप्रमाणे येणारा खर्च भारत सरकारच्या इंडियन ओव्हरसिज स्कॉलरशिप या योजने अंतर्गत देण्यात येत असलेल्या दरवर्षी यु.एस.ए. व इतर देशांसाठी (यु.के.वगळून) १५४०० यु.एस.डॉलर्स आणि यु.के.साठी ९९०० जीबीपी इतक्या रक्कमेच्या मर्यादेत निर्वाह भत्ता संबंधित विद्यार्थ्यांच्या परदेशातील वैयक्तिक खात्यामध्ये जमा केला जाईल.
४. विद्यार्थ्यास परदेशी शिक्षण संस्थेमार्फत किंवा इतर कोणत्याही यंत्रणेमार्फत मिळणारी शिष्यवृत्ती इतर कोणत्याही प्रकारचे आर्थिक लाभ किंवा शिकविण्याबाबतचे मानधन किंवा फेलोशिप किंवा रिसर्च असोशिएट म्हणून मिळणारी ही रक्कम देय होणाऱ्या शिक्षण शुल्क वा एकूण देय रक्कमचे मधून कपात करण्यात येईल.
५. सुरुवातीस परदेशातील शैक्षणिक संस्थेमध्ये प्रवेश घेणे आणि विहित कालावधीत अभ्यासक्रमपूर्ण केल्यानंतर तातडीने भारतात परत येण्यासाठी भारत सरकारच्या मार्गदर्शक सुचनांप्रमाणे नजिकच्या मार्गाने इकॉनामी क्लास विमानप्रवासभाडे देण्यात येईल. त्यासाठी विमान प्रवासाचे मुळ तिकीट, मुळ बोर्डिंग पास, परतीचे प्रवास भाडे मिळण्यासाठी अभ्यासक्रम विहित कालावधीत यशस्वीपणे पूर्ण केल्याच्या पुरावा इ. कागदपत्रे सादर करणे बंधनकारक आहे.
६. विद्यार्थ्यास परदेशात राहण्याच्या कालावधीसाठी विद्यापीठाने ठरवून दिल्यानुसार वैयक्तिक आरोग्य विमा काढणे अनिवार्य राहिल. यासाठीचा संबंधित विद्यापीठाचा निकषानुसार किमान खर्च समाज कल्याण आयुक्तालय, पुणे यांचेकडून अनुज्ञेय राहिल.
७. वरिलप्रमाणे शिक्षण शुल्क, निर्वाहभत्ता, वैयक्तिक आरोग्य विमा आणि विमान प्रवास इ. यासाठी निर्धारित केलेल्या एकूण दरापेक्षा होणारा जास्तीचा खर्च विद्यार्थी/उमेदवारास स्वतः सोसावा लागेल व अशा प्रकारचे हमीपत्र विद्यार्थ्यास व पालकास द्यावे लागेल.

८. खालील बाबींवरील खर्च अनुज्ञेय राहणार नाही :
- (I) व्हिसा अर्जावरील खर्च
 - (II) विद्यार्थ्यांच्या कुटूंबातील सदस्यांचा प्रवास व इतर खर्च.
 - (III) नियमित शिक्षणाच्या अभ्यासक्रमाव्यतिरिक्त इतर कोणत्याही अभ्यासक्रम अथवा प्रशिक्षणावरील खर्च
 - (IV) भाषा प्रशिक्षणावरील खर्च
 - (V) नियमित अभ्यासक्रमाच्या कालावधीत अतिरिक्त प्रवासाचा खर्च
 - (VI) संशोधन, पुरक शैक्षणिक साहित्य, क्षेत्र भेटी, कार्यशाळा/सेमिनार, आंतरवसियता यामधील सहभागाचा खर्च
 - (VII) संगणक व तत्सम शैक्षणिक साहित्य.
९. विद्यार्थ्यांस वरिल लाभ मिळण्यासाठी परदेशातील प्रवेश घेतलेल्या अभ्यासक्रमाचे प्रत्येक वेळी उत्तीर्ण होणे बंधनकारक असून, तसे शैक्षणिक संस्था/विद्यापीठाचे प्रमाणपत्र, गुणपत्रिका, प्रगती अहवाल प्रत्येक सत्रासाठी किंवा सहा महिन्यासाठी उपलब्ध असणारा सर्व कागदपत्रे एकाच वेळी व तातडीने सादर करणे अनिवार्य आहे.
१०. विद्यार्थ्यांने विविध कागदपत्रे देण्यास विलंब केल्यास विद्यापीठाकडून होणाऱ्या कारवाईस सर्वस्वी विद्यार्थी जबाबदार राहिल.
११. प्रवेशित विद्यार्थ्यांने प्रत्येक सहा महिन्यांच्या खर्चाची उपयोगिता प्रमाणपत्र, खर्चाच्या पावत्या इ. विद्यापीठ/शैक्षणिक संस्थेच्या प्रमुखाकडून प्रमाणित करून सादर करणे बंधनकारक आहे. त्याशिवाय पुढील हप्ता मंजूर होणार नाही.
१२. अपवादात्मक प्रसंगी, निवड समितीमार्फतची निवड झालेल्या विद्यार्थ्यांनी/पालकांनी, परदेशी शिक्षण संस्था/विद्यापीठ, शिक्षण फी/इतर अनुज्ञेय फी स्वतः भरलेली असेल, अशा वेळी आवश्यक त्या पावत्या व पुरावे सादर केल्यानंतर, अशी रक्कम विद्यार्थ्यांस देय होणाऱ्या शिष्यवृत्ती मधून विद्यार्थ्यांच्या परदेशातील खात्यावर जमा करणेसाठी आयुक्त, समाज कल्याण आयुक्तालय, पुणे यांना प्राधिकृत करण्यात येत आहे.
१३. विद्यार्थ्यांने भारतात राष्ट्रीयकृत बँकेत व परदेशात अधिकृत बँकेत खाते उघडणे अनिवार्य आहे. त्याच खात्यावर त्यांना देय होणारी शिष्यवृत्ती CMP किंवा RTGS किंवा SWIFT ने अदा केली जाईल. विद्यार्थी व विद्यापीठाच्या परदेशातील बँक खात्याचा तपशिल त्यांने परदेशात जाऊन प्रवेश घेतल्यानंतर तात्काळ आयुक्त, समाज कल्याण आयुक्तालय, पुणे यांना सादर करावा.
१४. परदेशी शिक्षण संस्था/विद्यापीठाने ऑफर लेटर मध्ये संपूर्ण अभ्यासक्रम कालावधीच्या निर्धारित केलेल्या फी च्या मर्यादेतच लाभ संबंधीत विद्यार्थ्यांस अनुज्ञेय होतील. भविष्यात त्यामध्ये वाढ झाल्यास परदेशातील भारतीय उच्चायुक्तालयाच्या शिफारशीनंतरच ही वाढ संबंधीत विद्यार्थ्यांस अनुज्ञेय राहिल.

अज करण्याची पध्दत :-

सदर शिष्यवृत्तीसाठी आयुक्त, समाज कल्याण आयुक्तालय, पुणे यांनी प्राधिकृत केलेल्या यंत्रणेमार्फत वृत्तपत्रात तसेच शासनाच्या अधिकृत संकेतस्थळावर जाहिरात प्रसिध्द करतील.

१. या योजनेसाठी जाहिरात देणे, ऑनलाईन ॲप्लीकेशन तयार करणे, कंत्राटी तत्वावर आवश्यक त्या नियुक्त्या या आयुक्तालयामार्फत करण्यात येतील. तथापि, आवश्यक तेथे शासनाच्या पूर्व परवानगी घेणे आवश्यक राहिल. या व इतर बाबींवरील होणारा खर्च आयुक्तालयाकडून अर्थसंकल्पीय मंजूर अनुदानातून करण्यात येईल.
२. सदरची योजना शासनाचे सर्वकष धोरण व शासन निर्णयातील नियमावली, अटी व शर्तीनुसार राबविण्यासाठी आयुक्त, समाज कल्याण आयुक्तालय, पुणे यांना प्राधिकृत करण्यात येत असून त्यांच्या मार्फत राबविण्यात येईल.
३. सदर जाहिरात प्रसिध्द झाल्यापासून शासन निर्धारित करेल इतक्या कालावधीत विद्यार्थ्यांनी विहित नमून्यातील परिपूर्ण भरलेले ऑनलाईन अर्ज आवश्यक त्या वाचनीय व सुस्पष्ट कागदपत्रासह सादर करावा. तसेच ऑनलाईन अर्ज भरल्यानंतर ऑफलाईन अर्ज समाज कल्याण आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे येथे सादर करणे बंधनकारक राहिल. अभ्यासक्रमनिहाय असलेल्या क्षमतेच्या अधिन राहून, निवड समितीने निश्चित केलेली पात्र विद्यार्थ्यांची अंतिम निवड यादी निवड समितीच्या निर्णयानंतर शासन जाहिर करेल.
४. सदर अर्जासोबत विद्यार्थ्यांने खालील कागदपत्र सादर करणे बंधनकारक आहे.

(I) विहित नमून्यातील परिपूर्ण भरलेला अर्ज,

(II) सक्षम प्राधिकाऱ्यांनी दिलेला उत्पनाचा दाखला.

सदर प्रक्रियेतर्गत अर्ज भरण्याची सुरुवातीचा तारीख ही मार्च, २०२६ असल्याने विद्यार्थ्यांच्या कुटूंबाचे उत्पन्नासाठी आर्थिक वर्ष सन २०२४-२५ चा दाखला तात्पुरता ग्राह्य धरण्यात येईल. त्याचबरोबर सोबत विद्यार्थ्यांने सन २०२५-२६ या आर्थिक वर्षात त्यांच्या कुटूंबाचे उत्पन्न योजनेच्या निकषात नमूद केल्याप्रमाणे (रु.८.०० लाख मर्यादेच्या आत) उत्पन्नाचा दाखला देणे बंधनकारक असेल याची जाणीव असल्याबाबत शपथपत्र देणे आवश्यक राहिल व अंतिम निवडीच्या अनुषंगाने अर्ज सादर करण्याच्या शेवटच्या दिवसा पर्यंतच विद्यार्थ्यांने सन २०२५-२६ चा एकत्रित कुटूंबाचा सक्षम प्राधिकाऱ्याचा उत्पन्नाचा दाखल देणे बंधनकारक राहिल.

(III) पदवी/पदव्युत्तर पदवी परिक्षा उत्तीर्ण झाल्याचे पुरावे. (दहावी, बारावी, पदवी, पदव्युत्तर पदवी/पदविका यांच्या गुणपत्रांसह) (सनद/मार्कलिस्ट)

(IV) परदेशातील QS World Ranking २०० च्या आत असलेल्या शैक्षणिक संस्थेमध्ये प्रवेश मिळाल्याबाबतचे विनाअट (Unconditional) ऑफर लेटर.

(V) आवश्यक ते करारनामे व हमीपत्रे

(VI) दोन भारतीय नागरीकांचे जामीनपत्र.

(VII) संपूर्ण अभ्यासक्रम पूर्ण होण्यासाठी वर्षनिहाय आवश्यक असणाऱ्या खर्चाचे अंदाजपत्रक, ज्यामध्ये शिक्षण शुल्क, परिक्षा शुल्क, इतर शुल्क पाठ्यपुस्तके, स्टेशनरी, भोजन व राहण्याचा खर्च, येण्याजाण्याचा विमान प्रवास याचा समावेश असावा.

(VIII) ज्या विद्यापीठामध्ये प्रवेश मिळाला आहे त्याचे सांवेस्तर माहेती पत्रकाची (Prospectus) प्रत.

(IX) पदव्युत्तर अभ्यासक्रमासाठी आणि पीएचडी अभ्यासक्रमासाठी अद्ययावत QS World Ranking ची जागतिक क्रमवारी. (सोबत QS World Ranking published on १९ June २०२५ प्रत संलग्न)

(X) वेळोवेळी समाज कल्याण आयुक्तालय, पुणे यांनी ठरवून दिलेल्या बंधपत्र/विविध दाखले तसेच अन्य कागदपत्रे सादर करणे लाभार्थ्यांवर बंधनकारक राहिल.

विहित मुदतीनंतर प्राप्त झालेले अर्ज कोणत्याही परिस्थितीत विचारात घेतले जाणार नाहीत.

शिष्यवृत्ती शाखा निहाय विभागणी :-

सदर शिष्यवृत्तीसाठी खालीलप्रमाणे शाखा निहाय मर्यादा प्रत्येक वर्षासाठी निश्चित करण्यात आली आहे.

अ.क्र.	अभ्यासक्रमाचे नाव	पदव्युत्तर पदवी/ पदविका (MS/M.Tech)	डॉक्टरेट (Ph.D)
१	अभियांत्रिकी	२०	०५
२	वास्तुकलाशास्त्र	०४	०२
३	व्यवस्थापन	०२	०१
४	विज्ञान	१०	०५
५	वाणिज्य/अर्थशास्त्र	०४	०५
६	कला	०४	०५
७	विधी अभ्यासक्रम	०४	०१
८	औषध निर्माणशास्त्र	०२	०१
	एकूण	५०	२५

दि.२०.७.२०२३ च्या नियोजन विभागाच्या शासन निर्णयातील परिशिष्ट-अ मधील परदेशी शिष्यवृत्तीकरीता मंजूर करण्यात येणाऱ्या अभ्यासक्रमांची यादी देण्यात आलेली आहे.

गुणवत्ता यादी व निवड यादी तयार करण्याची कार्यपध्दती:- (शासन निर्णय दि.२०/७/२०२३ नुसार पुढीलप्रमाणे)

A. शिष्यवृत्ती अर्ज करण्याऱ्या विद्यार्थ्यांपैकी इतर सर्व अटींची पूर्तता होणाऱ्या विद्यार्थ्यांच्या विद्यापीठाचे QS World Ranking विचारात घेऊन गुणवत्ता यादी तयार करण्यात येईल.

२) दि.२०.७.२०२३ च्या शासन निर्णयातील मुद्या क्र.४ प्रमाणे अभ्यासक्रमनिहाय विद्यार्थी प्रवेश संख्या निर्धारित केलेली असून त्या मर्यादेत विद्यार्थ्यांची निवड करावयाची आहे.

तसेच जर एखादा विषय/अभ्यासक्रम करिता आवश्यक त्या प्रमाणात विद्यार्थी उपलब्ध झाले नाहील तर, i) त्याच विषयामधील पदव्युत्तर पदवी/पदविका ते पीएचडी या दोन्ही मध्ये आंतरबदल करण्याचे अधिकार निवड समितीला असतील. आंतरबदल करुनही जर एखाद्या विषयाकरीता विद्यार्थी उपलब्ध झाले नाहील तर दुसऱ्या विषयाकरीता मंजूर संख्येपेक्षा जास्त विद्यार्थी उपलब्ध होत असतील तर त्याप्रमाणे बदल करण्याचे सर्वाधिकार निवड समितीला राहतील.

३. अ) गुणवत्ता यादी तयार करतांना QS World Ranking जेष्ठताक्रम असलेल्या विद्यार्थ्यांस गुणवत्ता यादीत वरचे स्थान देण्यात यावे.

- ब) त्यानंतरही समसमान गुण असल्यास पदव्युत्तर पदवी अभ्यासक्रमासाठी प्रवेश घेतलेल्या विद्यार्थ्यांकरिता पदवी अभ्यासक्रमाचे आणि पीएचडी अभ्यासक्रमाकरिता प्रवेश घेतलेल्या विद्यार्थ्यांकरिता पदव्युत्तर पदवी अभ्यासक्रमाचे गुण विचारात घेण्यात येतील.
- क) त्यानंतरही समसमान गुणवत्ता असल्यास वयाने ज्येष्ठ असलेल्या उमेदवारास वरचे स्थान देण्यात येईल.
५. मात्र, गुणवत्ता यादीमध्ये समसमान गुणवत्ता असलेल्या अभियांत्रिकी व विज्ञान या शाखेच्या प्रकरणी वरील २ ब) २ क) चा विचार न करता या विद्यार्थ्यांची निवड करतांना Emerging areas of Science and Technology चा प्राधान्याने विचार केला जाईल. उदा. Atmospheric sciences, Adaptation and mitigation of Climate Change, Automation and Artificial Intelligence, Renewable Energy, Energy Efficiency Techniques, Biotechnology, Nano Technology, Industry Internet of Things, Data Analytics, Cloud Computing, Cyber Security इ. अभ्यासक्रमांना प्राधान्य दिले जाईल.
६. गुणवत्ता याद्या तयार केल्यानंतर सदरच्या सदरच्या शासन निर्णयातील मुद्या क्र.४ प्रमाणे शाखानिहाय पात्र विद्यार्थ्यांची निवड करण्यात यावी. ही निवड करताना एकूण लाभार्थी विद्यार्थ्यांमध्ये ३०% विद्यार्थिनींची निवड करणे आवश्यक आहे.
७. निवड यादीस शासनाची मान्यता प्राप्त झाल्यानंतर आवश्यक ते आदेश निर्गमित करण्यात येतील.
८. शासन निर्णय निर्गमित झाल्यानंतर आयुक्त, समाज कल्याण आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे हे संबंधीत विद्यार्थ्यांना कळवून त्यांच्याकडून आवश्यक ती माहिती मागविण्यात येईल. तसेच या विद्यार्थ्यांची गृहचौकशी करण्यात येईल.
९. प्रत्येक सहा महिन्याने विद्यार्थ्यांनी दिलेल्या शिष्यवृत्तीचे (शिक्षण फी, परिक्षा फी, निर्वाह भत्ता इ.चे) उपयोगिता प्रमाणपत्र, गुणपत्रक आणि प्रगती अहवाल आयुक्त, समाज कल्याण आयुक्तालय, पुणे यांना सादर केल्यानंतर समाधानकारक असल्यास पुढील ६ महिन्याची शिष्यवृत्ती अदा करण्यात येईल. प्रत्येक ६ महिन्याला विद्यार्थ्यांची शैक्षणिक प्रगती अहवाल व उपयोगिता प्रमाणपत्र/ खर्चाचा अहवाल प्राप्त झाल्याशिवाय संबंधीत विद्यार्थ्यांस पुढील शिष्यवृत्ती अनुज्ञेय होणार नाही.
१०. फरकाची रक्कम व विमाने प्रवास केलेल्या तिकिटाची रक्कमे संदर्भाचे कागदपत्रे विहित वेळेत सादर करावे.

खालील करारनामे, हमीपत्र बंधपत्रे:- हे निवडीनंतर सादर करणे आवश्यक आहे.

१. अभ्यासक्रम अर्धवट सोडल्यास शासनामार्फत करण्यात आलेल्या खर्चाची संपूर्ण रक्कम विद्यार्थी / पालक / जामीनदार यांच्याकडून एक रक्कमी वसूल करण्यास हरकत नसलेबाबत विद्यार्थी / पालक / जामीनदार यांची स्वाक्षरी असलेले रुपये ५००/- च्या बंधपत्रावर केलेले हमीपत्र.

२. अभ्यासक्रम पूर्ण झालेनंतर त्या ज्ञानाचा उपयोग भारतात येऊन करेल. तसेच सामाजिक न्याय विभागाच्या शासकीय वसतिगृह व शासकीय निवासी शाळा यामधील विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन करेल, असे विद्यार्थ्यांचे हमीपत्र.
३. शिष्यवृत्तीसाठी मंजूर झालेला अभ्यासक्रम, मंजूर केलेली परदेशातील शिक्षण संस्था आणि मंजूर केलेला ठराविक कालावधी यामध्ये कोणताही बदल करणार नाही याबाबतचे विद्यार्थी / पालक / जामीनदाराचे हमीपत्र.
४. परदेशात गैरवर्तन करणे, परदेशामधील अभ्यासक्रम अर्धवट सोडणे, देश सोडून जाणे, अभ्यासक्रम, शैक्षणिक संस्था बदलणे, प्रगती असमाधानकारक असणे, विहित कालावधी पेक्षा जास्त कालावधी करीता अनधिकृतपणे परदेशात वास्तव्य करणे. याबाबत मिळालेले शिष्यवृत्तीचे सर्व लाभ व्याजासहीत परत करण्याबाबत विद्यार्थी / पालक / जामीनदाराचे हमीपत्र.
५. सदर शिष्यवृत्तीसाठी असलेल्या सर्व अटी व शर्ती, प्रचलित नियम व कायदे आणि त्यामध्ये वेळोवेळी होणारे बदल हे मान्य असलेबाबतचे विद्यार्थी / पालक / जामीनदार यांचे हमीपत्र.
६. विद्यार्थ्यांने शिक्षण पूर्ण केल्यानंतर जेव्हा नोकरी मिळेल, किंवा स्वतःचा व्यवसाय सुरु करेल किंवा अभ्यासक्रम पूर्ण केल्यापासून दोन वर्षांनंतर यापैकी कमी असलेला कालावधीपासून त्याच्या शिक्षणासाठी शासनामार्फत संपूर्ण अभ्यासक्रमासाठी जो खर्च करण्यात आला त्या खर्चाचा कमीत कमी १०% रक्कम विद्यार्थ्यांने महाराष्ट्र शासनाच्या सामाजिक न्याय निधीमध्ये जमा करेन.

अर्ज सादर करण्याची अंतिम तारीख :-

<https://fs.maharashtra.gov.in> या वेबसाईटवर विहित नमुन्यातील परिपूर्ण भरलेला अर्ज, वाचनीय व सुस्पष्ट कागदपत्रे ऑनलाईन सादर करुन त्याची सुस्पष्ट प्रिंट, ऑफलाईन नमुन्यातील अर्जासोबत समाज कल्याण आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे या कार्यालयास सादर करावी. अर्जाचा नमुना व अधिक सविस्तर माहितीसाठी <https://maharashtra.gov.in/Site/ViewAllNews> किंवा <https://maharashtra.gov.in/Site/Upload/Pdf/FS-ADV-2026-27.pdf> या लिंकवर जाऊन भेट द्यावी. अर्ज सादर करण्याचा अंतिम दिनांक - १५/०५/२०२६ असा असेल. वेळ सायंकाळी ६.१५ वाजेपर्यंत राहिल. मुदतवाढ देण्याचा अधिकार शासनाचा राहिल.

इतर आवश्यक बाबी :-

१. अपूर्ण भरलेला अर्ज विचारात घेतला जाणार नाही. तसेच परदेश शिष्यवृत्तीसाठी निवड न झालेल्या विद्यार्थ्यांना अपात्रतेची कारणे कळविण्यात येणार नाही याची अर्जदार विद्यार्थ्यांनी/उमेदवारांनी नोंद घ्यावी.
२. अर्जासोबत आवश्यक असलेली स्वसाक्षांकित कागदपत्रे न जोडल्यास अर्ज विचारात घेतला जाणार नाही. अर्जावर स्वसाक्षांकित फोटो नसलेला अर्ज विचारात घेतला जाणार नाही.
३. विहित मुदतीनंतर प्राप्त झालेले अर्ज विचारात घेतले जाणार नाहीत.
४. अनुसूचित जाती, नवबौध्द यांच्या व्यतिरिक्त इतर प्रवर्गाचे अर्ज विचारात घेतले जाणार नाहीत. त्यांनी संबंधीत कार्यालयाकडे परस्पर अर्ज करावेत.
५. QS World University Ranking २०० च्या आतील विद्यापीठाशिवाय इतर परदेशी शैक्षणिक संस्थेत प्रवेश घेतलेले अर्ज विचारात घेतले जाणार नाहीत.
६. प्रचलित अटी व शर्तीनुसार अपात्र ठरल्यास त्यांना स्वतंत्र पत्रव्यवहार करुन कळविले

जाणार नाही.

७. निवड झालेल्या विद्यार्थ्यांना त्यांनी अर्जांमध्ये दिलेल्या अधिकृत पत्यावर कळविले जाईल. जर विहित कालावधीत त्यांनी आवश्यक ती कार्यवाही पूर्ण न केल्यास त्याची शिष्यवृत्ती रद्द करण्यात येईल.
८. परदेशी शिष्यवृत्ती मंजूर करण्याचे अंतिम अधिकार शासनास असतील.
९. शासनाने सर्व विभागाच्या परदेश शिष्यवृत्ती योजनेच्या निकषामध्ये समानता आणण्या करीता सर्वकष धोरण ठरविले आहे. त्यामुळे नियोजन विभागाच्या शासन निर्णयानुसार तयार केलेल्या सर्वकष नियमावलीचे सर्व विभागांनी पालन करणे अपेक्षित असल्याने नियोजन विभागाने घेतलेला शासन निर्णय अंतिम असेल. त्यानुषंगाने नमूद करण्यात येते की, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग (बांधकामे) कार्यासनामार्फत दि.३०.१०.२०२३ रोजी या संदर्भात शासन निर्णय निर्गमित करण्यात आला असून त्या संदर्भात दि.९.११.२०२३ रोजी शासन शुध्दीपत्रक निर्गमित केलेले आहे. त्यानुसार नियोजन विभागाच्या शासन निर्णय क्र.सारथी २०२२/प्र.क्र.२८९/का.१४२५-अ दि.२०.७.२०२३ व दि.२५.७.२०२४ रोजीच्या शासन निर्णयानुसार तयार केलेल्या सर्वकष नियमावलीचे सर्व विभागांनी प्रमाण मानावे. सदर योजनेअंतर्गत लाभ घेवू इच्छित असलेल्या विद्यार्थ्यांस पुढील सत्राचा लाभ मिळण्यासाठी परदेशातील प्रवेश घेतलेल्या अभ्यासक्रमामध्ये प्रत्येक वेळी उत्तीर्ण होणे बंधनकारक असून त्यासाठी शैक्षणिक संस्था/विद्यापीठाचे प्रमाणपत्र, गुणपत्रिका, प्रगती अहवाल प्रत्येक सत्रासाठी किंवा सहा महिन्यासाठी सादर करणे अनिवार्य आहे.
१०. सदर योजनेच्या सामाजिक न्याय विभागाचा शासन निर्णय दिनांक दि.३०.१०.२०२३ व दि.९.११.२०२३ मध्ये दिलेल्या निर्देशानुसार तसेच नियोजन विभागाचा शासन निर्णय दि.२०.७.२०२३ व सामाजिक न्याय विभागाचा शासन निर्णय दि.२५.७.२०२४ मधील अटी शर्ती लागू राहतील. तसेच जाहिरातीमध्ये सदर योजनेच्या अटी व शर्ती स्पष्ट नमूद केलेले आहेत. त्यानुसार व्यवस्थित व परिपूर्ण अर्ज सादर करण्याची अर्जदारांनी पूर्ण खबरदारी घ्यावी.

(दिपा मुधोळ-मुंडे)

आयुक्त, समाज कल्याण,
महाराष्ट्र राज्य, पुणे.

-अर्जाचा नमुना-

अनुसूचित जातीच्या मुलामुलींना परदेशात विशेष अध्ययन करण्यासाठी राजर्षी शाहू
महाराज शिष्यवृत्ती योजना-सन २०२६-२०२७ साठी अर्ज.

प्रति,
मा. आयुक्त,
समाज कल्याण आयुक्तालय,
महाराष्ट्र राज्य, ३, चर्च पथ, पुणे- ४११ ००१.

अर्जदाराचा

फोटो

(स्व: स्वाक्षरीत)

विषय : अनुसूचित जातीच्या मुलामुलींना परदेशात विशेष अध्ययन करण्यासाठी राजर्षी
शाहू महाराज शिष्यवृत्ती योजनेसाठी अर्ज सादर करणेबाबत...(सन२०२६-२०२७)

महोदय,

अनुसूचित जातीच्या मुलामुलींना परदेशात विशेष अध्ययन करण्यासाठी राजर्षी शाहू महाराज
शिष्यवृत्ती योजना या योजनेअंतर्गत शिष्यवृत्ती मिळण्यासाठी मी माझी वैयक्तिक व कुटुंबाची माहिती या
अर्जाद्वारे खालीलप्रमाणे सादर करित असून मला सदर शिष्यवृत्ती मंजूर करण्यात यावी, अशी विनंती आहे.

अ) अर्जदाराची सर्वसाधारण माहिती:-

१.	विद्यार्थ्याचे संपूर्ण नांव :-	
अ.	ज्या अभ्यासक्रमासाठी दावा करू इच्छितो त्या अभ्यासक्रमाचा प्रकार व शाखा- (PG/PhD)	अ) P G / Ph D:- -----
ब.	अभियांत्रिकी/वास्तुकलाशास्त्र/व्यवस्थापन/ विज्ञान/वाणिज्य-अर्थशास्त्र/कला/विधी/ औषधनिर्माण शास्त्र यापैकी लागू असेल ते अचूकरित्या नमुद करावे.*	शाखा :-
२.	पत्रव्यवहाराचा संपूर्ण पत्ता :-	
३.	भ्रमणध्वनी क्रमांक :-	
४	विद्यार्थ्याची जात व प्रवर्ग :-	
५	(अ) विद्यार्थ्याची जन्म तारीख :- (ब) दि.१ मे, २०२६ रोजीचे वय:-	(अंकामध्ये) ----- (अक्षरी) ----- -----वर्षे
६	विद्यार्थ्याचा ई-मेल :-	
७	विद्यार्थ्याचा आधार (AADHAR) क्रमांक/नोंदणी क्रमांक:- (प्रत जोडावी)	

अ.	विद्यार्थ्यांचा PAN क्रमांक:-						
८	महाराष्ट्र राज्याचा रहिवास आहे काय ?						
९	शैक्षणिक स्थिती/पात्रता माहिती-टिप-CGPA/GPA Conversion प्रमाणपत्राचे आधारे टक्केवारी नमुद करणे व ते जोडलेले नसल्यास अपात्र ठरविण्यात येईल.						
	परीक्षेचे नांव	उत्तीर्ण अभ्यासक्रमाचे नांव	परीक्षा उत्तीर्ण झाल्याचे वर्ष	उत्तीर्ण झालेल्या शैक्षणिक संस्थेचे नांव व विद्यापीठाचे नांव	विद्यापीठाचे एकूण गुण	प्राप्त केलेले गुण	गुणांची टक्केवारी Grade/GP A etc असल्यास टक्केवारी दर्शविलेले प्रमाणपत्र जोडणे
	SSC						
	HSC						
	पदवी						
	पदव्युत्तर पदवी						
	पदव्युत्तर / पदवीका						
	RE						
	TOEFL/ IELTS						
१०	(अ) विद्यार्थ्यांचा व्यवसाय (ब) नोकरी करीत असल्यास नोकरीचा तपशील व कालावधी (क) हुद्दा /पदनाम (ड) अर्जदारास व्यवसाय/नोकरीमधून मिळणारे वार्षिक उत्पन्न (पुरावा जोडावा) (इ) नोकरी करीत असल्यास कार्यालयाचे ना हरकत प्रमाणपत्र जोडले आहे काय?						
	(फ) विद्यार्थ्यांच्या कार्यालयाचा संपुर्ण पत्ता:-						
	(ह) विद्यार्थ्यांच्या कार्यालयाचा दूरध्वनी क्रमांक:-						
	(ग) विद्यार्थ्यांच्या कार्यालयाचा ई मेल-						
११	(अ) वैवाहिक स्थिती-(लागू असलेल्या ठिकाणी खुण करावी)				विवाहित/अविवाहित/विधवा/घटस्फोटीता		
	(ब) विवाहीत असल्यास पती किंवा पत्नीचे व मुलांची नावे, वय, व उमेदवाराशी नाते				१. २. ३.		
	(क) विवाहित महिला उमेदवारांच्या बाबतीत (i) पतीचे नांव व संपूर्ण रहिवास पत्ता (ii) पतीचे व्यवसाय/नोकरी करत असलेल्या ठिकाणाचे नांव, पदनाम व नोकरीच्या ठिकाणाचा पत्ता (iii) पतीचे आधार कार्ड व पॅन कार्ड क्र (प्रत सोबत जोडावी)						

	(iv) मुले शिकत असल्यास त्यांचे जन्मदाखला (प्रत जोडावी) (v) त्यांना परदेशात सोबत घेवून जाणार का?	
	(ड) विधवा/घटस्फोटीता असलेल्या महिला उमेदवार वडीलांकडे राहत असल्यास व त्यांचे उत्पन्न प्रमाणपत्र सादर करीता असल्यास विधवा/घटस्फोटीता असल्याचे कायदेशीर कागदपत्रांचा तपशील (प्रत जोडावी)	
१२	विद्यार्थ्यांच्या आधार संलग्न भारतातील बँक खात्याची माहिती- १.खातेदाराचे नाव- २.बँकेचे नाव- ३.बँक शाखेचे नाव- ४.खाते क्र.- ५.IFSC क्र.- ६.MICR क्र.-	
१३	पासपोर्ट क्रमांक- जारी दिनांक- वैधता दिनांक-	
१४	अ. विद्यापीठाचे ऑफर लेटर क्र. व दिनांक- ब. ऑफर लेटर विनाअट/अटीसहित (नमूद करावे) क. ऑफर लेटर अटीसह असल्यास कोणती अट आहे? ते नमूद करावे. ड.ऑफर लेटरमधील अभ्यासक्रम इ. ऑफर लेटर निर्गमित करणाऱ्या अधिकारी यांचे नाव व पदनाम.	नाव : ----- पदनाम :- -----
१५	यापूर्वी आपण किंवा भावंडांनी राज्य किंवा केंद्र शासनाच्या परदेश शिष्यवृत्तीचा लाभ घेतला आहे काय ? i)असल्यास वर्ष- ii)परदेशातील शैक्षणिक संस्थेचे नाव व देश- iii) अभ्यासक्रमाचे नाव- iv) अभ्यासक्रमाचा कालावधी- v) मिळालेली शिष्यवृत्तीची रक्कम-	होय/नाही-----
१६	यापूर्वी आपण राज्य किंवा केंद्र शासनाच्या परदेश शिष्यवृत्तीसाठी अर्ज केला आहे काय ?	
(ब) अर्जदाराच्या पालकांची सर्वसाधारण माहिती:-		
१	(अ) विद्यार्थ्यांच्या पालकाचे संपूर्ण नांव:-	
	(ब) पालकांचा निवासस्थानाचा सध्याचा पूर्ण पत्ता:-	
	१. संपर्काचा दूरध्वनी क्रमांक:- २. (एस.टी.डी. कोडसह / मोबाईल क्रमांक) ३. ई-मेल पत्ता:-	
	(क) पालकांचा/पतीचा मुळ निवासस्थानाचा पूर्ण पत्ता:- १. संपर्काचा दूरध्वनी क्रमांक:- २. (एस.टी.डी. कोडसह / मोबाईल क्रमांक)	

	३. ई-मेल पत्ता:-	
२	आईचे नाव	
	आईचे शिक्षण	
	आईचे PAN क्रमांक	
	वडिलांचे नाव,	
	वडिलांचे शिक्षण	
	वडिलांचे PAN क्रमांक	
	पतीचे नाव,	
	पतीचे शिक्षण	
	पतीचे PAN क्रमांक	
३	(अ) विद्यार्थ्यांचा पालकांचा व्यवसाय (ब) पालक नोकरी करित असल्यास नोकरीचा तपशील (क) हुद्दा /पदनाम (ड) पालक सेवानिवृत्त असल्यास कोणत्या विभागातून सेवानिवृत्त आहे त्याचा तपशील व सेवानिवृत्ती वेळीचे हुद्दा व पदनाम. (इ) पालकांस व्यवसाय/नोकरीमधून मिळणारे वार्षिक उत्पन्न (पुरावा जोडावा)	
	(ब) पालकांच्या कार्यालयाचा पत्ता:-	
	(क) कार्यालयाचा दूरध्वनी क्रमांक:- (एस.टी.डी कोडसह)	
	(ड) कार्यालयाचा ई -मेल पत्ता:-	
(क) कुटुंबाचे सर्व मार्गानी मिळून एकत्रित वार्षिक उत्पन्नाबाबतची माहिती:-		
१	सदर प्रक्रियेतर्गत अर्ज भरण्याची अंतिम तारीख ही ३० एप्रिल, २०२६ असल्याने विद्यार्थ्यांच्या कुटुंबाचे उत्पन्नासाठी आर्थिक वर्ष सन २०२४-२५ चा दाखला तात्पुरता ग्राह्य घरण्यात येईल. त्याचबरोबर सोबत विद्यार्थ्यांने सन २०२५-२६ या आर्थिक वर्षात त्यांच्या कुटुंबाचे उत्पन्न योजनेच्या निकषात नमूद केल्याप्रमाणे (रु.८.०० लाख मर्यादेच्या आत) उत्पन्नाचा दाखला देणे बंधनकारक असेल याची जाणीव असल्याबाबत शपथपत्र देणे आवश्यक राहिल व अर्ज करण्याच्या अखेरच्या दिवसापर्यंत विद्यार्थ्यांने सन २०२५-२६ चा एकत्रित कुटुंबाचा सक्षम प्राधिकाऱ्याचा उत्पन्नाचा दाखल देणे बंधनकारक राहिल. (यामध्ये विद्यार्थी व कुटुंबातील इतर व्यक्ती नोकरी अथवा व्यवसाय करित असल्यास तहसिलदार यांचे एकत्रित उत्पन्न उत्पन्नाच्या दाखल्यात नमूद करावे. वडील हयात नसल्यास तसा अर्जात उल्लेख करून मृत्यूचा दाखला जोडणे आवश्यक आहे किंवा घटस्फोटीत असल्यास तसे अर्जात नमूद करून त्याबाबतचे न्यायालयाचे कागदपत्र जोडणे आवश्यक आहे.)	१. कुटुंबाचे सर्व सदस्यांचे सर्व मार्गाने एकत्रित वार्षिक उत्पन्न रुपये ----- जोडलेले आहे / नाही २. आयकर विवरणपत्र ----- जोडलेले आहे / नाही. ३. वडील हयात नसल्यास मृत्यूचा दाखला जोडलेला आहे / नाही. ४. आई वडील विभक्त/घटस्फोटीत असल्यास न्यायालयाचे संबंधित कागदपत्र जोडलेले आहे / नाही.
(ड) विद्यार्थ्यांच्या कुटुंबाची माहिती :- विद्यार्थ्यांच्या माहितीसह (सोबत रेशनकार्ड आवश्यक)		
१	विद्यार्थ्यांच्या कुटुंबाचा तपशील:-	
	अ. संपूर्ण नांव	वय
		विद्यार्थ्यांशी
		व्यवसाय
		एकूण
		यापूर्वी

क्र.	असलेले नाते	वाषिक उत्पन्न	राज्य/केंद्र शासनाच्या परदेश शिष्यवृत्तीसाठी अर्ज केला आहे काय किंवा लाभ घेतलेला आहे का?
१	स्वतः		
२			
३			
४			
५			
६			
७			
८			
९			
१०			
		कुटुंबाचे एकूण वार्षिक उत्पन्न-	
२	विद्यार्थी वगळून कुटुंबातील इतर व्यक्तीने परदेश शिष्यवृत्ती योजनेचा लाभ घेतला असल्यास:-		
	i. प्रवेशाचे वर्ष-		
	ii. प्रवेश घेतलेले विद्यापीठ व देशाचे नाव-		
	iii. महाराष्ट्र शासन/केंद्र शासन किंवा इतर राज्य-		

(इ) परदेशातील शैक्षणिक संस्थेतील/विद्यापीठातील प्रवेशाबाबत माहिती:-

१	(अ) विद्यार्थ्यांने प्रवेश घेतलेल्या परदेशातील विद्यापीठाचे नांव:-	
	(ब) QS World University Ranking published on १९ June २०२५ चे नमूद करावे	
	(क) विद्यार्थ्यांने प्रवेश घेतलेल्या अभ्यासक्रमाचे नांव:-	
	(ड) अभ्यासक्रमाचे स्वरूप (पुर्णवेळ /अर्धवेळ/ online/ Executive) यापैकी कोणते ते नमूद करावे.	
	(इ) अभ्यासक्रमाचा किमान कालावधी:-	
	(फ) विद्यापीठ प्रवेश दिनांक:-	
	(ग) परदेशातील विद्यापीठाच्या पत्रव्यवहाराचा संपूर्ण पत्ता:-	
	(घ) परदेशातील विद्यापीठाचा दूरध्वनी क्रमांक (ISD कोडसह) :-	
	(ङ) परदेशातील विद्यापीठाचा ई-मेल:-	
(फ) ऑफर लेटरनुसार परदेश शिक्षणासाठीचा खर्च:-		
१	विद्यार्थ्यांने परदेशातील अभ्यासक्रमासाठी भरलेल्या / भरावयाच्या फी (शुल्क) चा तपशील	एका वर्षाचा खर्च
		संपूर्ण अभ्यासक्रमाचा खर्च
		विदेशी
		भारतीय
		विदेशी
		भारतीय
		चलनात
		चलनात(₹)
		चलनात
		चलनात(₹)

	शिक्षण फी- परीक्षा फी- नोंदणी फी- जेवणाचा / राहण्याचा खर्च- आरोग्य विमा खर्च- अभ्यासक्रमासाठी आवश्यक असलेला इतर खर्च (तपशील जोडावा)			
	एकूण सर्व खर्च-	₹		₹
२	विद्यार्थ्यांला खालीलपैकी मंजूर झालेल्या/प्राप्त होणाऱ्या बाबींचा तपशील- १. विद्यापीठातील इतर शिष्यवृत्ती २. Fellowship ३. Graduate Teacher Assistance ship ४. इतर मानधन ५. Campus job/library			

- आम्ही असे जाहीर करतो की, वर सादर केलेली सर्व माहिती संपूर्णतः सत्य आहे ही माहिती खोटी आढळल्यास अर्जदार सादर शिष्यवृत्तीस अपात्र ठरेल. तद्दतच या योजनेशी संबंधित शासन निर्णयातील तरतुदीनुसार कारवाईस पात्र राहिल. शासनाने वेळोवेळी निर्गमित केलेले शासन निर्णय, परिपत्रके, अटी व शर्ती मला बंधनकारक असतील. मी अनुसूचित जातीच्या मुलामुलींना परदेशात विशेष अध्ययन करण्यासाठी राजर्षी शाहू महाराज शिष्यवृत्ती योजना या योजनेतील शासन निर्णय व नियमावली तसेच सर्वकष धोरणातील शासन निर्णय वाचले असून त्यामध्ये नमूद सर्व भाग, प्रतिज्ञापत्र, ना हरकत पत्र, Surety Bond व इतर आवश्यक बंधपत्रे व हमीपत्रे सादर करण्यास हरकत नाही व ती सर्व मी सोबत सादर करित आहे. DG Lockar द्वारे कुटूंबातील व्यक्तीची आधारकार्ड व पॅनकार्ड तपासणीसाठी आमची सहमती आहे. शासन निर्णय दि. २०.७.२०२३ मधील “कर्तव्यात कसुर” हा परिच्छेद मी वाचून समजून घेतला आहे व तो मला मान्य असून मी सर्व बाबींचे पालन करीन व भारत देशाची कोणत्याही प्रकारची नामुष्की परदेशात होईल असे गैरवर्तन वा गैरकृत्य मी करणार नाही याबाबत याद्वारे मी हमी देत आहे. माझी निवड झाल्यास मी तात्काळ परदेशातील भारतीय दुतावासाशी संपर्क करून तेथे माझी नोंदणी करून ती आपणास त्वरीत सादर करेन.

तसेच नजिकच्या काळात योजने अंतर्गत पालकांच्या कुटूंबाच्या उत्पन्न मर्यादेत तसेच जागांमध्ये बदल झाल्यास किंवा अन्य कारणास्तव जाहिरातीमध्ये आवश्यक ते बदल करण्याचे, सुधारणा करण्याचे व फेरअर्ज मागविण्याचे अधिकार शासन राखून ठेवीत आहे. सन २०२६-२७ या शैक्षणिक वर्षाकरिता पात्र विद्यार्थ्यांकडून परदेश शिष्यवृत्तीसाठी अर्ज मागविण्यात येत आहेत याची मला जाणीव असून सादरहु बाब मला मान्य आहे.

ठिकाण :

पालकाची सही :

विद्यार्थ्यांची सही :

दिनांक :

/ /२०२६

पालकाचे नांव :

विद्यार्थ्यांचे नांव :

(टिप- निवडीनंतर सादर करावयाचे आहे.)

(रु.५००/- च्या स्टॅम पेपर वर करणे)

अनुसूचित जातीच्या मुलामुलींना परदेशात विशेष अध्ययन करण्यासाठी राजर्षी शाहू महाराज शिष्यवृत्ती योजनेसाठीचे

(सन २०२६-२७)

-बंध पत्र-

मी/आम्ही (१) विद्यार्थ्यांचे संपूर्ण नांव ----- वय -----
राहणार -----

----- (संपूर्ण पत्ता
दूरध्वनीसह) ----- (२) विद्यार्थ्यांच्या पालकांचे नांव -----
वय ----- राहणार -----

----- (संपूर्ण पत्ता दूरध्वनीसह) ----- (३)
जामीनदाराचे नांव ----- वय ----- राहणार -----

----- (संपूर्ण पत्ता दूरध्वनीसह) -----

१. मी/आम्ही सत्यप्रतिज्ञेवर कथन करतो / करते व हमी देतो ते येणे प्रमाणे,
२. अनुसूचित जातीच्या मुलामुलींना परदेशात विशेष अध्ययन करण्यासाठी राजर्षी शाहू महाराज शिष्यवृत्ती योजना.
३. मी (विद्यार्थी) ----- (वर्ष नमूद करावे) सन ----- वर्षाच्या अभ्यासक्रमासाठी
(देशाचे नांव) ----- येथील ----- (विद्यापीठ / शिक्षण संस्थेचे नांव व
पत्ता) ----- येथे (अभ्यासक्रमाचे नांव) -----
----- साठी प्रवेश घेतला आहे.
४. मी (पालकांचे नाव) ----- (विद्यार्थ्यांचे नाव) -----
----- हया विद्यार्थ्यांचा ----- (नाते) आहे. मला एकूण ----- मुले -----
मुली ----- असून यापैकी आता पर्यंत कोणीही या योजनेचा लाभ घेतलेला नाही.
५. आम्ही विद्यार्थी, पालक व जामीनदार मिळून अशी हमी देतो की, परदेश शिष्यवृत्ती योजनेचा लाभ घेताना ज्या
अभ्यासक्रमासाठी शिष्यवृत्ती मंजूर होईल तो अभ्यासक्रम पूर्ण करण्याची जबाबदारी श्री / कुमारी -----
----- याची राहिल. तथापी त्याने/तिने अभ्यासक्रम अर्धवट सोडल्यास
शासनामार्फत खर्च करण्यात आलेली शिष्यवृत्तीची संपूर्ण वसूल पात्र रक्कमेस आम्ही जबाबदार राहू व ती रक्कम
शासनास परत करण्याचे बंधन आमच्यावर राहिल.
६. मी (विद्यार्थ्यांचे नाव) ----- अभ्यासक्रम पूर्ण
केल्यानंतर पुढील तीन महिन्यांच्या आत अंतिम परीक्षेची गुणपत्रिका व प्रमाणपत्र आयुक्त, समाज कल्याण, महाराष्ट्र राज्य,
पुणे यांना सादर करेन. तसेच निवासीशाळा व वसतिगृह मधील विद्यार्थ्यांना आवश्यकतेनुसार विनामुल्य मार्गदर्शन करेन..
भारतात परत येऊन देशाची सेवा करणे व माझ्या ज्ञानाचा फायदा देशाला या प्रकारे व अन्य प्रकारे करुन देण्याचीही हमी देत
आहे.
७. आम्ही याद्वारे कळवितो की, (विद्यार्थ्यांचे नाव) -----
यांच्या पालकांचे / कुटुंबाचे व (विद्यार्थी/विद्यार्थिनी नोकरी करीत असल्यास) श्री./ कुमारी -----
----- (विद्यार्थ्यांचे नांव) याचे सन २०२४-२५ व २०२५-२६ या वर्षांचे अर्जदाराच्या कुटुंबातील सर्व सदस्यांचे, सर्व
मार्गाने व साधनाने मिळणारे वार्षिक उत्पन्न रुपये आठ लाख पेक्षा जास्त नाही. तथापी सदरची माहिती खोटी अथवा चुकीची
असल्याचे निदर्शनास आल्यास आम्ही कायदेशीर कारवाईस पात्र राहू. DG Lockar द्वारे कुटुंबातील व्यक्तीची आधारकार्ड व
पॅनकार्ड तपासणीसाठी आमची सहमती आहे.
८. अद्ययावत जागतीक क्रमवारीत असलेल्या २०० च्या आतील (QS World Ranking मधील) परदेशातील विद्यापीठ/शिक्षण
संस्थांमध्ये प्रवेशासाठी मी स्वतः प्रयत्न करेन व त्यासाठी आवश्यक त्या सर्व पात्रता परीक्षा स्वतः देईल.

९. पदव्युत्तर पदवा किंवा पा.एच.डा अभ्यासक्रमासाठी आवश्यक असलेला कालावधी किंवा सदर अभ्यासक्रम त्यापुढे पुणे झाल्यास जो कालावधी लागेल या दोघांपैकी जो कमी आहे त्या कालावधीपुरतेच परदेशात राहण्यास मला परवानगी असेल. या आवश्यक कालावधीपेक्षा जास्त कालावधीकरीता परदेशात राहण्यास मला परवानगी मिळणार नाही हे मला मान्य आहे.
१०. शासनाकडून शिष्यवृत्तीचा लाभ मिळण्यासाठी परदेशातील शैक्षणिक संस्था/विद्यापीठात प्रवेश घेतलेल्या अभ्यासक्रमामध्ये प्रत्येकवेळी उत्तीर्ण होणे माझ्यावर (विद्यार्थ्यांवर) बंधनकारक असून तसेच शैक्षणिक संस्था/विद्यापीठाचे प्रमाणपत्र, गुणपत्रिका व प्रगती अहवाल प्रत्येक सत्रासाठी किंवा सहा महिन्यांसाठी तातडीने आयुक्तालयास सादर करण्यात येईल.
११. प्रत्येक सहा महिन्यांच्या खर्चाची उपयोगिता प्रमाणपत्रे (Utilization Certificates), खर्चाच्या पावत्या (Receipts) इत्यादी विद्यापीठ/शैक्षणिक संस्थेच्या प्रमुखांकडून प्रमाणित करून आयुक्तालयास सादर करण्यात येईल.
१२. मी वैद्यकीय अभ्यासक्रमासाठी प्रवेश घेतलेला असून तो अभ्यासक्रम संपल्यानंतर व भारतात आल्यानंतर भारतीय आयुर्विज्ञान परिषद (Indian Medical Council) यांनी अनिवार्य केलेली परिक्षा उत्तीर्ण न झाल्यास शासनाने मंजूर केलेली सर्व रक्कम विहित कालावधीत परत करण्याची हमी देत आहे. (फक्त वैद्यकीय अभ्यासक्रमासाठी प्रवेश घेणाऱ्या/घेतलेल्या विद्यार्थ्यांसाठी ही अट आहे. इतर अभ्यासक्रमासाठी नाही).
१३. मी शिक्षण पूर्ण केल्यानंतर मला जेव्हा नोकरी मिळेल, किंवा मी स्वतःचा व्यवसाय सुरु करेल किंवा अभ्यासक्रम पूर्ण केल्यापासून दोन वर्षांनंतर यापैकी कमी असलेला कालावधीपासून माझ्या शिक्षणासाठी शासनामार्फत संपूर्ण अभ्यासक्रमासाठी जो खर्च करण्यात आला त्या खर्चाचा कमीत कमी १०% रक्कम मी महाराष्ट्र शासनाच्या सामाजिक न्याय निधीमध्ये जमा करेन.
१४. उपरोक्त नमूद केलेल्या सर्व बाबी मला मान्य असून त्या आम्ही वाचून व समजून घेऊन त्यावर आज दिनांक -----
--- रोजी मुक्कामी सही केली आहे. वरील बाबींपैकी कोणताही बाब खोटी व चुकीची/बनावट आढळल्यास मी भारतीय न्याय संहिता कलम २०२३ (BNS) २२७, २३४, २३५ व ३१४ अन्वये शिक्षेस पात्र राहिल.

स्थळ :

दिनांक : / / २०२६.

(सही (विद्यार्थी))	(फोटो)	सही (पालक)	(फोटो)	सही (जामीनदार)	(फोटो)
संपूर्ण नांव व पत्ता दूरध्वनी क्र. / मो.क्रं.		संपूर्ण नांव व पत्ता दूरध्वनी क्र. / मो.क्रं.		संपूर्ण नांव व पत्ता दूरध्वनी क्र. / मो.क्रं.	

(टिप- निवडीनंतर सादर करावयाचे आहे.)

(रु.५००/- च्या स्टॅम पेपर वर करणे)

अनुसूचित जातीच्या मुलामुलींना परदेशात विशेष अध्ययन करण्यासाठी राजर्षी शाहू महाराज शिष्यवृत्ती योजनेसाठीचे

(सन २०२६-२७)

-हमी पत्र-

१. मी _____ राहणार _____ येथे राहत असून माझी महाराष्ट्र शासनाच्या सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभागामार्फत अनुसूचित जातीच्या मुलामुलींना परदेशात विशेष अध्ययन करण्यासाठी राजर्षी शाहू महाराज शिष्यवृत्ती योजना या योजने अंतर्गत परदेशातील (देशाचे नाव) _____ येथे (विद्यापीठाचे नाव) _____ या विद्यापीठात (कालावधी) _____ वर्षांच्या (अभ्यासक्रमाचे नाव) _____ या अभ्यासक्रमासाठी सन _____ या वर्षाकरिता परदेश शिष्यवृत्तीसाठी निवड झाली आहे. त्या अनुषंगाने मी आयुक्त समाज कल्याण पुणे यांना खालीलप्रमाणे हमी देत आहे.
२. मी सद्यस्थितीत _____ येथे नोकरीस असून सदर कार्यालयातील प्रशासकीय बाबी उदा. रजा, वेतन आणि इतर सेवेच्या बाबी या स्वतः प्रत्यक्षपणे निराकरीत करेल यासाठी कोणत्याही प्रकारची सवलत शासनाकडून घेणार नाही. (नोकरी करणाऱ्यांसाठी लागू)
३. अर्जात नमुद केलेला अभ्यासक्रम विहित कालावधीत पूर्ण करणे माझ्यावर बंधनकारक राहिल. सदर अभ्यासक्रम पूर्ण करण्यासाठी वाढीव कालावधीची मागणी करणार नाही.
४. मला शासनाने मंजूर केलेल्या परदेशातील विद्यापीठ व शैक्षणिक अभ्यासक्रमात मी परस्पर बदल करणार नाही.
५. अर्जदाराच्या कुटूंबातील सर्व सदस्यांचे सर्व मार्गाने व साधनाने मिळणारे वार्षिक उत्पन्न आठ लाखापेक्षा कमी आहे.
६. अर्जासोबत व तदनंतर वेळोवेळी सादर केलेले कागदपत्रे / प्रमाणपत्रे हे खोटे व बनावट असल्याचे आढळून आल्यास शिष्यवृत्ती पोटी मिळालेली सर्व रक्कम व्याजासह परत करण्याची हमी देत आहे.
७. कोणत्याही कारणास्तव अभ्यासक्रम अर्धवट सोडल्यास शासनातर्फे मला अदा करण्यात आलेली शिष्यवृत्तीची सर्व रक्कम व्याजासह कुटूंबाच्या मालकीच्या / जामिनदार यांच्या स्थावर मालमत्तेमधून एक रकमी भरपाई करण्याची अथवा वसुल करण्याची हमी देत आहे.
८. परदेशामध्ये शिक्षण घेत असतांना काही कारणास्तव राज्य शासनाच्या पुर्व परवानगीने परदेशातून भारतात काही कालावधीसाठी वास्तव्य केले असेल तर सदर कालावधीची शिष्यवृत्तीची रक्कम मला अनुज्ञेय होणार नाही.
९. परदेश शिष्यवृत्ती अंतर्गत परदेशात शिक्षण घेत असताना जास्तीची रक्कम शासनातर्फे मला अदा झाली असल्याचे निदर्शनास आल्यास त्याची परतफेड करेन. अथवा न केल्यास ती वसुल करणेबाबत प्रचलित कायदे व नियमानुसार कार्यवाहीस मी पात्र असेन.
१०. विनिमय दरातील बदल किंवा अन्य कारणामुळे शिष्यवृत्तीची रक्कम कमी मिळाल्यास फरकाचा रक्कम पुढील सत्राच्या फी सोबत मिळेल हे मला मान्य आहे.
११. मला शिक्षण फी व इतर फी, निर्वाह भत्ता व आकस्मिक खर्च यासाठी शासनाने निर्धारित केलेल्या दरापेक्षा कोणताही जास्तीचा खर्च अनुज्ञेय होणार नाही. निर्धारित दरापेक्षा होणारा जास्तीचा खर्च मी स्वतः अदा करेन.
१२. परदेशातील प्रवेश घेतलेल्या अभ्यासक्रमामध्ये प्रत्येक वेळी उत्तीर्ण होणे माझ्यावर बंधनकारक असून तसे शैक्षणिक संस्था/विद्यापीठाचे प्रमाणपत्र गुणपत्रिका, प्रगती अहवाल प्रत्येक सत्रासाठी किंवा सहा महिन्यांसाठी आयुक्तालयास सादर करेन.
१३. कोणतेही कारण अथवा सबबी सांगून अभ्यासक्रम पूर्ण न करणे, विहित प्रयोजनासाठी खर्च न करणे, खर्चात काटकसर न करणे, विहित लाभ मर्यादेपेक्षा जास्तीची मागणी परदेशात जावून करणे, कोणत्याही प्रकारचा दबाव आणणे किंवा धमकी देणे, परदेश शिष्यवृत्ती नियमावलीतील तरतूदीचे उल्लंघन करणे, परदेशातील नियम / अटी / तरतूदीचे उल्लंघन करणे, वाममार्गास लागणे, परदेशातील शैक्षणिक कालावधीत कोणत्याही प्रकारचे गैरकृत्य करणे व त्यासाठी दंड शिक्षा होणे, भारतीय राष्ट्रीयत्वास हानी पोहचवणे, भारताची बदनामी करणे या बाबी कर्तव्यातील कसूर समजण्यात येतील. कर्तव्यात कसूर केल्यास मला अपात्र ठरवून माझ्या परदेशी शिक्षणासाठी शासनाने दिलेले सर्व लाभ माझ्याकडून व्याजासह वसूल केले जातील.
१४. परदेशातील अभ्यासक्रम पूर्ण केल्यानंतर मी भारतात येवून माझ्या ज्ञानाचा उपयोग देशासाठी करेन.
१५. DG Lockar द्वारे आवश्यकती सर्व कागदपत्रे ऑनलाईन अर्ज भरताना अपलोड करणे बंधनकारक राहिल
१६. DG Lockar द्वारे कुटूंबातील व्यक्तीची आधारकार्ड व पॅनकार्ड तपासणीसाठी आमची सहमती आहे.
१७. मला शिष्यवृत्ती मिळण्याकरीता मी विहित वेळेत काही कागदपत्रे कमी दिल्यास मला पुढील शिष्यवृत्तीचा लाभ मिळणार नाही अशी हमी देत आहे.
१८. उपरोक्त नमुद केलेला सर्व मजकूर मला मान्य असून तो मी वाचून समजून घेऊन आज दिनांक- / /२०२६ रोजी- _____ मुक्कामी सही केली असे, वरील बाबींचे माझ्याकडून उल्लंघन झाल्यास मी भारतीय न्याय संहिता कलम २०२३ (BNS)२२७,२३४,२३५ व ३१४ अन्वये शिक्षेस पात्र राहिल.

स्थळ :

दिनांक : / /२०२६.

सही (विद्यार्थी)	सही (फोटो)	सही (पालक)	सही (फोटो)	सही (जामीनदार)	सही (फोटो)
संपूर्ण नांव व पत्ता दूरध्वनी क्र. / मो.क्रं.		संपूर्ण नांव व पत्ता दूरध्वनी क्र. / मो.क्रं.		संपूर्ण नांव व पत्ता दूरध्वनी क्र. / मो.क्रं.	

QS World Ranking Published on: 19 June 2025

Rank **1**

Overall Score: 100

Massachusetts **Institute of Technology (MIT)**
Cambridge, United States

Rank **2**

Overall Score: 99.4

Imperial College London
London, United Kingdom

Rank **3**

Overall Score: 98.9

Stanford University
Stanford, United States

Rank **4**

Overall Score: 97.9

University of Oxford
Oxford, United Kingdom

Rank **5**

Overall Score: 97.7

Harvard University
Cambridge, United States

Rank **6**

Overall Score: 97.2

University of Cambridge

Cambridge, United Kingdom

Rank **7**

Overall Score: 96.7

ETH Zurich

Zürich, Switzerland

Rank **8**

Overall Score: 95.9

National University of Singapore (NUS)

Singapore, Singapore

Rank **9**

Overall Score: 95.8

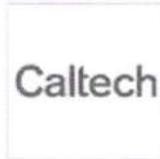

UCL

London, United Kingdom

Rank **10**

Overall Score: 94.3

California Institute of Technology (Caltech)

Pasadena, United States

11

Overall Score: 94.2

The University of Hong Kong

Hong Kong, Hong Kong SAR

Rank 12

Overall Score: 93.7

Nanyang Technological University, Singapore (NTU Singapore)

Singapore, Singapore

Rank 13

Overall Score: 93

University of Chicago

Chicago, United States

Rank 14

Overall Score: 92.6

Peking University

Beijing, China (Mainland)

Rank 15

Overall Score: 92.5

University of Pennsylvania

Philadelphia, United States

Rank **16**

Overall Score: 91.6

Cornell University

Ithaca, United States

Rank **=17**

Overall Score: 91.2

Tsinghua University

Beijing, China (Mainland)

Rank **=17**

Overall Score: 91.2

University of California, Berkeley (UCB)

Berkeley, United States

Rank **19**

Overall Score: 90.8

The University of Melbourne

Melbourne, Australia

Rank **20**

Overall Score: 90.7

The University of New South Wales (UNSW Sydney)

Sydney, Australia

Rank **21**

Overall Score: 90.4

Yale University

New Haven, United States

Rank **=22**

Overall Score: 90.2

EPFL

EPFL – École polytechnique fédérale de Lausanne

Lausanne, Switzerland

Rank **=22**

Overall Score: 90.2

TUM

Technical University of Munich

Munich, Germany

Rank **24**

Overall Score: 89.7

Johns Hopkins University

Baltimore, United States

Rank **=25**

Overall Score: 89.4

Princeton University

Princeton, United States

Rank **=25**
Overall Score: 89.4

The University of Sydney
Sydney, Australia

Rank **27**
Overall Score: 88.9

McGill University
Montreal, Canada

Rank **28**
Overall Score: 88.6

Université PSL
Paris, France

Rank **29**
Overall Score: 88.5

University of Toronto
Toronto, Canada

Rank **30**
Overall Score: 88.4

Fudan University
Shanghai, China (Mainland)

Rank **31**

Overall Score: 88.3

King's College London

London, United Kingdom

Rank **=32**

Overall Score: 87.4

Australian National University (ANU)

Canberra, Australia

Rank **=32**

Overall Score: 87.4

The Chinese University of Hong Kong (CUHK)

Hong Kong, Hong Kong SAR

Rank **34**

Overall Score: 87.2

The University of Edinburgh

Edinburgh, United Kingdom

Rank **35**

Overall Score: 86.4

The University of Manchester

Manchester, United Kingdom

Rank **=36**
Overall Score: 85.8

Monash University
Melbourne, Australia

Rank **=36**
Overall Score: 85.8

The University of Tokyo
Tokyo, Japan

Rank **=38**
Overall Score: 85.6

COLUMBIA UNIVERSITY
Columbia University
New York City, United States

Rank **=38**
Overall Score: 85.6

Seoul National University
Seoul, South Korea

Rank **40**
Overall Score: 85.5

University of British Columbia
Vancouver, Canada

Rank **41**

Overall Score: 85.4

Institut Polytechnique de Paris

Paris, France

Rank **=42**

Overall Score: 85.1

Northwestern
University

Northwestern University

Evanston, United States

Rank **=42**

Overall Score: 85.1

The University of Queensland

Brisbane City, Australia

Rank **44**

Overall Score: 84.8

The Hong Kong University of Science and Technology

Hong Kong, Hong Kong SAR

Rank **45**

Overall Score: 84.7

University of Michigan-Ann Arbor

Ann Arbor, United States

Rank **46**
Overall Score: 84.4

UCLA

University of California, Los Angeles (UCLA)

Los Angeles, United States

Rank **=47**
Overall Score: 84.3

TU Delft

Delft University of Technology

Delft, Netherlands

Rank **=47**
Overall Score: 84.3

Shanghai Jiao Tong University

Shanghai, China (Mainland)

Rank **49**
Overall Score: 84

Zhejiang University

Hangzhou, China (Mainland)

Rank **50**
Overall Score: 82.9

Yonsei University

Seoul, South Korea

51

Overall Score: 82.5

University of Bristol

Bristol, United Kingdom

5+ QS Stars

Rank 52

Overall Score: 82.3

Carnegie Mellon University

Pittsburgh, United States

Rank 53

Overall Score: 81.5

University of Amsterdam

Amsterdam, Netherlands

Rank 54

Overall Score: 81.2

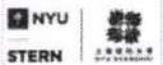

The Hong Kong Polytechnic University

Hong Kong, Hong Kong SAR

Rank 55

Overall Score: 81.1

New York University (NYU)

New York City, United States

Rank **56**
Overall Score: 80.5

The London School of Economics and Political Science (LSE)

London, United Kingdom

5+ QS Stars

Rank **57**
Overall Score: 80.2

Kyoto University

Kyoto, Japan

Rank **=58**
Overall Score: 80.1

Ludwig-Maximilians-Universität München

Munich, Germany

Rank **=58**
Overall Score: 80.1

Universiti Malaya (UM)

Kuala Lumpur, Malaysia

Rank **60**
Overall Score: 79.7

KU Leuven

Leuven, Belgium

Rank **61**

Overall Score: 79.6

Korea University

Seoul, South Korea

Rank **62**

Overall Score: 79

Duke University

Durham, United States

Rank **=63**

Overall Score: 78.9

City University of Hong Kong (CityUHK)

Kowloon,, Hong Kong SAR

Rank **=63**

Overall Score: 78.9

National Taiwan University (NTU)

Taipei, Taiwan

Rank **65**

Overall Score: 77.5

The University of Auckland

Auckland, New Zealand

Rank **66**
Overall Score: 76.9

UC San Diego

University of California, San Diego (UCSD)

San Diego, United States

Rank **67**
Overall Score: 76.5

KFUPM
Dhahran, Saudi Arabia

Rank **68**
Overall Score: 76.4

University of Texas at Austin

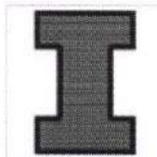
Austin, United States

Rank **69**
Overall Score: 76.2

Brown University
Providence, United States

Rank **=70**
Overall Score: 75.9

University of Illinois Urbana-Champaign
Champaign, United States

=70

Overall Score: 75.9

université
PARIS-SACLAY

Université Paris-Saclay

Paris, France

Rank **=72**

Overall Score: 75.7

LUND
UNIVERSITY

Lund University

Lund, Sweden

Rank **=72**

Overall Score: 75.7

Sorbonne University

Paris, France

Rank **74**

Overall Score: 75.2

WARWICK
THE UNIVERSITY OF WARWICK

The University of Warwick

Coventry, United Kingdom

Rank **75**

Overall Score: 73.9

The University of Dublin

Trinity College Dublin, The University of Dublin

Dublin, Ireland

Rank **76**
Overall Score: 73.8

University of Birmingham
Birmingham, United Kingdom

Rank **77**
Overall Score: 73.7

The University of Western Australia
Perth, Australia

Rank **78**
Overall Score: 73.6

KTH Royal Institute of Technology
Stockholm, Sweden

Rank **79**
Overall Score: 73.4

University of Glasgow
Glasgow, United Kingdom

Rank **80**
Overall Score: 73

Universität Heidelberg
Heidelberg, Germany

Rank **81**

Overall Score: 72.7

University of Washington

Seattle, United States

Rank **=82**

Overall Score: 72.6

Adelaide
University

Adelaide University

Adelaide, Australia

Rank **=82**

Overall Score: 72.6

Pennsylvania State University

University Park, United States

5 QS Stars

Rank **84**

Overall Score: 72.3

Universidad de Buenos Aires (UBA)

Buenos Aires, Argentina

Rank **85**

Overall Score: 72.1

Tokyo Tech **Tokyo Institute of Technology (Tokyo Tech)**

Tokyo, Japan

Rank **86**
Overall Score: 72

University of Leeds
Leeds, United Kingdom

Rank **87**
Overall Score: 71.2

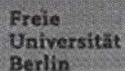
University of Southampton
Southampton, United Kingdom

Rank **=88**
Overall Score: 71.1

Boston University
Boston, United States

Rank **=88**
Overall Score: 71.1

Freie Universitaet Berlin
Berlin, Germany

Rank **=88**
Overall Score: 71.1

URDU
IVERSITY **Purdue University**
West Lafayette, United States

Rank **91**
Overall Score: 71

Osaka University

Osaka City, Japan

Rank **92**
Overall Score: 70.9

University of **Sheffield**
The University of Sheffield

Sheffield,, United Kingdom

Rank **93**
Overall Score: 70.3

UPPSALA
UNIVERSITET

Uppsala University

Uppsala, Sweden

Rank **=94**
Overall Score: 70.1

Durham
University

Durham University

Durham, United Kingdom

Rank **=94**
Overall Score: 70.1

UNIVERSITY
OF ALBERTA

University of Alberta

Edmonton,, Canada

Rank **96**
Overall Score: 69.9

University of Technology Sydney
Sydney, Australia

Rank **97**
Overall Score: 69.4

University of Nottingham
Nottingham, United Kingdom

Rank **=98**
Overall Score: 69.1

KIT, Karlsruhe Institute of Technology
Karlsruhe, Germany

Rank **=98**
Overall Score: 69.1

**POLITECNICO
MILANO 1863 Politecnico di Milano**
Milan, Italy

Rank **100**
Overall Score: 68.5

**Universität
Zürich**
Zürich, Switzerland

Rank **101**
Overall Score: 68.4

University of Copenhagen
Copenhagen, Denmark

Rank **102**
Overall Score: 67.9

Pohang University of Science And Technology (POSTECH)
Pohang, South Korea

Rank **=103**
Overall Score: 67.7

Nanjing University
Nanjing, China (Mainland)

Rank **=103**
Overall Score: 67.7

Utrecht University
Utrecht, Netherlands

Rank **=105**
Overall Score: 67.6

Lomonosov Moscow State University
Moscow, Russia

Rank **=105**
Overall Score: 67.6

RWTHAACHEN
UNIVERSITY

RWTH Aachen University

Aachen, Germany

Rank **107**
Overall Score: 67.5

DTU
DTU

Technical University of Denmark

Kongens Lyngby, Denmark

Rank **108**
Overall Score: 67.3

USP

Universidade de São Paulo

São Paulo, Brazil

Rank **109**
Overall Score: 66.7

TOHOKU
UNIVERSITY

Tohoku University

Sendai City, Japan

Rank **=110**
Overall Score: 66.6

Queen Mary University of London

London, United Kingdom

Rank **=110**
Overall Score: 66.6

University of Wisconsin-Madison
Madison, United States

Rank **112**
Overall Score: 66.5

Qatar University
Doha, Qatar

Rank **113**
Overall Score: 66.4

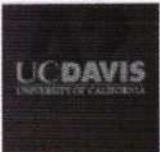
University of St Andrews
St. Andrews, United Kingdom

Rank **=114**
Overall Score: 66.3

Aalto University
Espoo, Finland

Rank **=114**
Overall Score: 66.3

University of California, Davis
Davis, United States

Rank **=116**
Overall Score: 66.1

Pontificia Universidad Católica de Chile (UC)
Santiago, Chile

Rank **=116**
Overall Score: 66.1

University of Helsinki
Helsinki, Finland

Rank **118**
Overall Score: 66

University College Dublin
Dublin, Ireland

Rank **=119**
Overall Score: 65.7

Leiden University
Leiden, Netherlands

Rank **=119**
Overall Score: 65.7

Rice University
Houston, United States

Rank **=119**
Overall Score: 65.7

University of Oslo

Oslo, Norway

Rank **=119**
Overall Score: 65.7

University of Waterloo

Waterloo, Canada

Rank **=123**
Overall Score: 65.5

Georgia Institute of Technology

Atlanta, United States

Rank **=123**
Overall Score: 65.5

Indian Institute of Technology Delhi (IITD)

New Delhi, India

Rank **125**
Overall Score: 65.3

RMIT University

Melbourne, Australia

Rank **=126**
Overall Score: 65.2

Sungkyunkwan University (SKKU)
Seoul, South Korea

Rank **=126**
Overall Score: 65.2

Universiti Kebangsaan Malaysia (UKM)
Bangi, Malaysia

Rank **128**
Overall Score: 64.9

Sapienza University of Rome
Rome, Italy

Rank **129**
Overall Score: 64.8

Indian Institute of Technology Bombay (IITB)
Mumbai, India

Rank **130**
Overall Score: 64.5

Humboldt-Universität zu Berlin
Berlin, Germany

Rank **131**
Overall Score: 64.3

Aarhus University
Aarhus, Denmark

Rank **=132**
Overall Score: 64.2

University of Bath
Bath, United Kingdom

Rank **=132**
Overall Score: 64.2

University of Science and Technology of China
Hefei, China (Mainland)

Rank **=134**
Overall Score: 64.1

Universiti Putra Malaysia (UPM)
Serdang, Malaysia

Rank **=134**
Overall Score: 64.1

Universiti Sains Malaysia (USM)
Gelugor, Malaysia

Rank **136**
Overall Score: 64

Universidad Nacional Autónoma de México (UNAM)

Mexico City, Mexico

Rank **137**
Overall Score: 63.9

Newcastle University

Newcastle upon Tyne, United Kingdom

5+ QS Stars

Rank **=138**
Overall Score: 63.3

Alma Mater Studiorum - Università di Bologna

Bologna, Italy

Rank **=138**
Overall Score: 63.3

Macquarie University (Sydney, Australia)

Sydney, Australia

Rank **=140**
Overall Score: 63.2

Eindhoven University of Technology

Eindhoven, Netherlands

Rank **=140**
Overall Score: 63.2

Erasmus University Rotterdam

Rotterdam, Netherlands

Rank **=140**
Overall Score: 63.2

University of North Carolina at Chapel Hill

Chapel Hill, United States

Rank **143**
Overall Score: 63.1

King Saud University

Riyadh, Saudi Arabia

Rank **144**
Overall Score: 63

Texas A&M University

College Station, United States

Rank **145**
Overall Score: 62.8

Technische Universität Berlin (TU Berlin)

Berlin, Germany

Rank **146**
Overall Score: 62.6

University of Southern California
Los Angeles, United States

Rank **=147**
Overall Score: 62.5

Stockholm University
Stockholm, Sweden

Rank **=147**
Overall Score: 62.5

University of Groningen
Groningen, Netherlands

Rank **=147**
Overall Score: 62.5

University of Liverpool Management School
Liverpool, United Kingdom

Rank **150**
Overall Score: 62.3

University of Cape Town
Cape Town, South Africa

Rank **151**
Overall Score: 62

Western University

London, Canada

5+ QS Stars

Rank **152**
Overall Score: 61.9

University of Vienna

Vienna, Austria

Rank **=153**
Overall Score: 61.6

Universiti Teknologi Malaysia

Skudai, Malaysia

Rank **=153**
Overall Score: 61.6

Wageningen University & Research

Wageningen, Netherlands

Rank **=155**
Overall Score: 61.5

University
of Exeter

University of Exeter

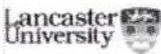
Exeter, United Kingdom

Rank **=155**
Overall Score: 61.5

University of Geneva
Geneva, Switzerland

Rank **157**
Overall Score: 61.4

Lancaster University
Lancaster,, United Kingdom

5 QS Stars

Rank **158**
Overall Score: 61.3

University of Basel
Basel, Switzerland

Rank **159**
Overall Score: 61.2

Hanyang University
Seoul, South Korea

Rank **160**
Overall Score: 61

Universitat de Barcelona
Barcelona, Spain

Rank **161**
Overall Score: 60.9

Michigan State University
East Lansing, United States

Rank **162**
Overall Score: 60.8

Ghent University
Ghent, Belgium

Rank **163**
Overall Score: 60.7

King Abdulaziz University (KAU)
Jeddah, Saudi Arabia
5 QS Stars

Rank **164**
Overall Score: 60.3

Nagoya University
Nagoya, Japan

Rank **165**
Overall Score: 60.2

Chalmers University of Technology
Gothenburg, Sweden

Rank **166**
Overall Score: 59.8

Al-Farabi Kazakh National University
Almaty, Kazakhstan

5 QS Stars

Rank **167**
Overall Score: 59.6

Washington University in St. Louis
St. Louis, United States

Rank **168**
Overall Score: 59.5

Université de Montréal
Montreal, Canada

Rank **169**
Overall Score: 59.4

University of York
York, United Kingdom

Rank **=170**
Overall Score: 59.3

Hokkaido University
Sapporo, Japan

Rank **=170**
Overall Score: 59.3

Kyushu University
Fukuoka City, Japan

Rank **172**
Overall Score: 59.2

Universitat Autònoma de Barcelona
Barcelona, Spain

Rank **=173**
Overall Score: 59.1

Arizona State University
Tempe, United States

Rank **=173**
Overall Score: 59.1

McMaster University
Hamilton, Canada

Rank **=173**
Overall Score: 59.1

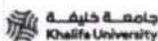
Universidad de Chile
Santiago, Chile

Rank **176**
Overall Score: 59

National Tsing Hua University - NTHU
Hsinchu City, Taiwan

Rank **=177**
Overall Score: 58.8

Khalifa University
Abu Dhabi, United Arab Emirates

Rank **=177**
Overall Score: 58.8

Tongji University
Shanghai, China (Mainland)

Rank **179**
Overall Score: 58.7

University of California, Santa Barbara (UCSB)
Santa Barbara, United States

Rank **180**
Overall Score: 58.4

Indian Institute of Technology Madras (IITM)
Chennai, India

Rank **181**
Overall Score: 57.8

Cardiff University

Cardiff, United Kingdom

Rank **182**
Overall Score: 57.7

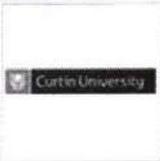

EMORY
UNIVERSITY

Emory University

Atlanta, United States

Rank **183**
Overall Score: 57.6

Curtin University

Perth, Australia

5+ QS Stars

Rank **=184**
Overall Score: 57.5

University of Bern

Bern, Switzerland

Rank **=184**
Overall Score: 57.5

University of Wollongong

Wollongong, Australia

Rank **186**
Overall Score: 57.3

Wuhan University
Wuhan, China (Mainland)

Rank **=187**
Overall Score: 57.1

Complutense University of Madrid
Madrid, Spain

5 QS Stars

Rank **=187**
Overall Score: 57.1

Tecnológico de Monterrey
Monterrey, Mexico

5+ QS Stars

Rank **189**
Overall Score: 57

Universitas Indonesia
Depok, Indonesia

Rank **190**
Overall Score: 56.9

The Ohio State University
Columbus, United States

Rank **=191**
Overall Score: 56.8

Queen's University at Kingston
Kingston, Canada

Rank **=191**
Overall Score: 56.8

Université catholique de Louvain (UCLouvain)
Louvain-la-Neuve, Belgium

Rank **193**
Overall Score: 56.5

Universität Hamburg
Hamburg, Germany

Rank **=194**
Overall Score: 56.2

University of Reading
Reading, United Kingdom

Rank **=194**
Overall Score: 56.2

Vrije Universiteit Amsterdam
Amsterdam, Netherlands

Rank **196**
Overall Score: 56.1

WASEDA University
早稲田大学

Waseda University

Tokyo, Japan

Rank **=197**
Overall Score: 55.8

Technische Universität Wien

Vienna, Austria

Rank **=197**
Overall Score: 55.8

University
of Otago

University of Otago

Dunedin, New Zealand

5+ QS Stars

Rank **=199**
Overall Score: 55.7

國立陽明交通大學

National Yang Ming Chiao Tung University (NYCU Taiwan)

Hsinchu City, Taiwan

Rank **=199**
Overall Score: 55.7

QUEEN'S
UNIVERSITY
BELFAST

Queen's University Belfast

Belfast, United Kingdom